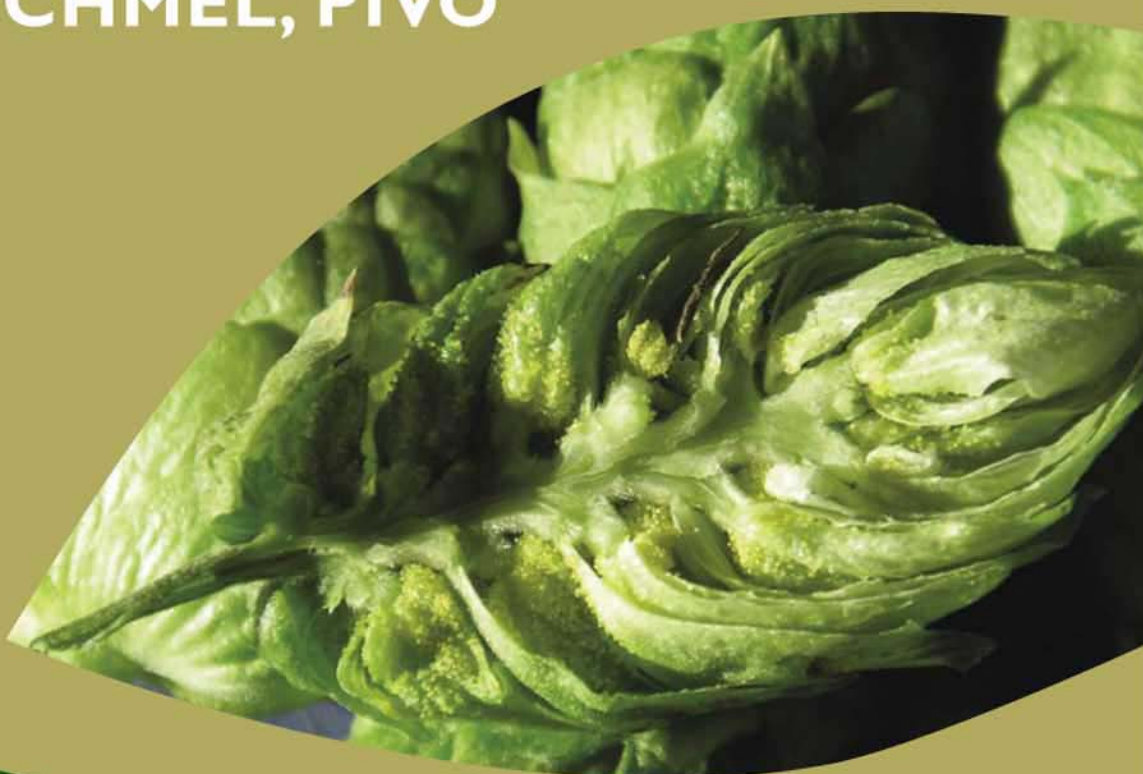

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
CHMEL, PIVO

ČERVEN
2007

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

POUŽITÉ ZKRATKY:

alfa, α -HK	obsah α - hořkých kyselin v chmelu
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad Praha
ČSPS	Český svaz pivovarů a sladoven, Praha
ČZU	Česká zemědělská univerzita Praha
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – EZFRV)
FADN.CZ	Farm Accountancy Data Network, Zemědělská účetní datová síť
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství
GA ČR	Grantová agentura ČR
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
IHGC	International Hop Growers' Convention, Mezinárodní sdružení pěstitelů chmele
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
SOT	společná organizace trhu
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. Praha
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha
WTO	World trade organization, Světová obchodní organizace
ŽPČ	Žatecký poloraný červeňák

Odbor rostlinných komodit MZe ČR

Odpovědná odborná redaktorka:

Ing. Markéta Altová MZe ČR

Ředitelka odboru:

Ing. Eva Divišová MZe ČR

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Český hydrometeorologický ústav
Český statistický úřad, Praha (ČSÚ)
Český svaz pivovarů a sladoven, Praha
Chmelařský institut, s. r. o., Žatec
Chmelařství, družstvo Žatec
Mezinárodní sdružení pěstitelů chmele (IHGC)
Ministerstvo financí ČR (MF)
Ministerstvo zemědělství České republiky (MZe)
Simon H. Steiner, Hopfen, GmbH, Německo
Svaz pěstitelů chmele ČR, Žatec
Unie obchodníků a zpracovatelů chmele, Žatec
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno, OTK,
odd. chmele a registru chmelnic, Žatec
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s., Praha
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-601-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 273 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
CHMEL, PIVO

ČERVEN 2007

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu u komodit chmel a pivo	4
Chmelařství ve světě a trh s chmelem	18
Chmelařství v České republice	23
Zahraniční obchod České republiky s chmelem	45
Pivovarnictví ve světě, trh s pivem	48
Pivovarnictví v České republice	49
Zahraniční obchod České republiky s pivem	53

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín „**hospodářský rok**“, který je ve zprávě používán, odpovídá v zahraničí užívanému ekvivalentu „marketing year“. **U komodity chmel začíná hospodářský rok 1. 9. a končí 31. 8. následujícího roku.**

Situační a výhledová zpráva je k dispozici na Zemědělských agenturách MZe ČR, na okresních agrárních komorách a v budově Ministerstva zemědělství ČR. Dále je rovněž k dispozici na síti Internet na adrese: http://www.mze.cz/navigace:zemědělská_výroba/rostlinné_komodity/chmel/publikace.

Autoři fotografií: Ing. Markéta Altová, Ing. Petr Svoboda

ÚVOD

Ke zpracování Situační a výhledové zprávy CHMEL, PIVO 2007 byly použity podklady z domácích i zahraničních zdrojů, dostupné do 15. května 2007.

První část zprávy zachycuje aktuální úroveň zásahů státu v komoditách chmel, pivo. Druhá část se zabývá současným stavem chmelařství ve světě s přihlédnutím ke skupinám pěstovaných odrůd chmele. Třetí část aktualizuje současný rozsah pěstování chmele v ČR, výsledky posledního sklizňového roku, otázky spotřeby chmele, uvádí průměrné ceny zemědělských výrobců chmele a objem zahraničního obchodu s chmelem. Poslední tři kapitoly zprávy obsahují aktualizované údaje z odvětví pivovarnictví ve světě i v ČR.

K zaručení objektivnosti komentářů a závěrů situační a výhledové zprávy je čerpáno z více informačních zdrojů.

SOUHRN

Světová výměra pěstování chmele v roce 2006 dosáhla podle údajů firmy Hopsteiner 49 721 ha, což bylo o 708 ha (1,4 %) méně, než v předchozím roce. Největší meziroční pokles byl zaznamenán v Srbsku a Černé Hoře, Ukrajině, Austrálii a v Jižní Africe. Celkově se jak v Evropě, tak i celosvětově výměra chmele snížila o 2,2 %, resp. 1,4 %. Dle údajů IHGC se v roce 2007 světová pěstitelská plocha hořkých a aromatických odrůd chmele udržuje na stejné úrovni jako v roce 2006 .

Celková světová sklizeň chmele dosáhla v roce 2006 výše 84 403 t, což odpovídá cca 7 000 t alfy v chmelových výrobcích pro pivovarský průmysl. Vzhledem k tomu, že cca 110 t alfy bylo zničeno při požáru v USA, bylo na trhu k dispozici pouze 6 890 t alfy. Při celosvětové produkci piva tj. 1,64 mld. hl a při průměrné dávce chmelení 4,3 g alfy/hl, byla potřeba alfy ze sklizně 2006 pro pivovary v roce 2007 odhadována na 8 000 t. Pokud kalkulujeme s těmito odhady, poptávka převyšuje nabídku.

Výměra pěstování chmele v roce 2006 v České republice činila 10,98 % světové plochy a umísťuje ji tak na třetí místo mezi světovými pěstiteli chmele. Pěstitelská plocha chmele činila v roce 2006 celkem 5 414 ha, což představuje snížení o 258 ha, tj. o 4,5 %. Rozhodující část výměry chmele představovala odrůda *Žatecký poloraný červeňák* (91 %), další české odrůdy zaujímaly 448 ha. Celkově lze rok 2006 charakterizovat jako výnosově podprůměrný. Celková sklizeň roku 2006 činila 5 453 t suchého chmele. Oproti roku 2005 se jedná o propad v produkci o 30,4 %, v porovnání s rokem 2004 byl propad o 13,6 %. Současně lze rok 2006 charakterizovat jako silně podprůměrný i obsahem alfa hořkých látek ve chmelu.

Podle údajů ÚKZÚZ se věková struktura porostů chmelnic zhoršuje. Celkově je 45,2 % porostů starších 15 let, podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem dosahuje 35,2 %. Podíl nejproduktivnějších chmelnic ve stáří 5 – 14 let stáří představoval v roce 2006 pouze 44,0 %. Za optimální věk porostu chmele se považuje 5 – 15 roků, od 20. roku výnos silně klesá. Poměrně vyhovující věkovou strukturu má chmelařská oblast Tršicko. Zlepšení situace napomáhá nový národní dotační program 3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele, který byl vyhlášen v roce 2006. V rámci tohoto nového dotačního programu bylo obnoveno cca 200 ha chmelnic, při celkové finanční podpoře 9,2 mil. Kč.

V roce 2006 došlo oproti předcházejícímu roku ke snížení dovozu chmele ve všech kategoriích chmelových produktů. Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2006 byl podle předběžných údajů ČSÚ realizován ve výši 519,4 t, tj. 57,2 % skutečnosti roku 2005. Více než 80 % produkce chmele ze sklizně 2006 bylo exportováno. Vývoz chmele v roce 2006 činil 4 442,1 t., 90,9 % skutečnosti roku 2005. Vliv silného kurzu české koruny vůči EUR, americkému dolaru i japonskému jenu znamená velkou konkurenční nevýhodu, která značně snížila hodnotu vyvezeného chmele. Nižší sklizeň chmele roku 2006 se částečně odrazila na snížení celkového vývozu chmele v roce 2006. Zvýšení granulovaného chmele ovlivnila rekordní sklizně roku 2005.

Podle údajů ČSÚ průměrná cena zemědělských výrobců sušeného chmele ze sklizně 2006 činila 129 579 Kč/t (bez rozlišení odrůd), tj. 107,7 % skutečnosti roku 2005. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2006 se zvýšila vlivem snížené nabídky v důsledku nízké sklizně. V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2007 smluvně zajištěno 4 640,1 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí).

Trend mírného nárůstu světové produkce piva pokračoval i v roce 2006. Celkově se ve světě vyprodukuje 1 641 mil. hl. piva (tj. 100,9 % skutečnosti roku 2005). Největšími světovými producenty piva v roce 2006 byli Čína, USA, Německo a Rusko.

Podle údajů Českého svazu pivovarů a sladoven vyprodukovaly pivovary v roce 2006 nejvíce piva ve své historii. Celkový výstav dosáhl objemu 19 787 405 hl piva, což je o 3,8 % více než v roce 2005 a byl překonán i doposud nejvyšší výstav z roku 1992. V tuzemsku se spotřebovalo 16 252 000 hl, což je meziroční nárůst o 1,8 %. Počet průmyslových pivovarů se v ČR udržuje na stejné úrovni jako v roce 2005, tj. 48 pivovarů. Průměrný pivovar vyprodukoval 373 tis. hl piva/rok. Průměrná spotřeba piva v ČR je 158 litrů/obyvatele/rok. V roce 2006 se celkem vyvezlo 3 535,7 tis. hl piva včetně obchodní výměny v rámci EU, což je nejvíce v dosavadní historii českého pivovarnictví. V roce 2006 se meziročně zvýšil vývoz piva o 14 %. V roce 2006 export tvořil 18 % celkové produkce našich pivovarů, zatímco např. v roce 2001 to bylo pouhých 10,4 %.

Dle aktuálních údajů ÚKZÚZ ze dne 30.4.2007 se celková plocha chmele v ČR snížila na historické minimum – 5 408 ha. Celková plocha je tak o 6 ha nižší než v roce 2006. K nejvyššímu snížení ploch došlo v Žatecké chmelařské oblasti u odrůdy *Žatecký poloraný červeňák*. V rámci nového dotačního programu 3.h.) lze předpokládat výsadbu cca 200 ha chmelnic v roce 2007.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODIT CHMEL A PIVO

Do zásahů státu jsou zahrnuta:

1. Celní a ochranná opatření
2. Daňová politika
3. Dotační politika státu
4. Legislativa v sektoru chmele

I. Celní a ochranná opatření

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Povinnost vykazovat měsíčně statistické údaje má každý podnikatel, jehož hodnota zboží přesáhne v období 12 měsíců při dodání (odeslání) do jiné země EU hodnotu 4 mil. Kč nebo při odebrání (přijetí) zboží z jiné členské země 2 mil. Kč. Osoba, která nemá povinnost podávat přiznání k DPH, nemá povinnost vykazování dat pro Intrastat.

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. Hlavní deklarovanou snahou WTO je reciproční odstraňování obchodních bariér a pomoc nejchudším zemím světa. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník.

Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s Nařízením Komise EHS č. 2658/87). Distribuce TARICu probíhá v aktuální elektronické podobě na adrese http://ec.europa.eu/taxation_customs nebo na adrese www.cs.mfcr.cz a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery:

- s členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko,

Další významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **oblast Středomoří** (Maroko, Palestina, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko).

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**AKT**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem a Chorvatskem, dále s Běloruskem, Čínou, Chile, **Mercosurem** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay), Švýcarskem, Arménií, Ázerbájdžánem, Makedonií, Gruzii, Kazachstánem, Kyrgyzstánem, Mexikem, Moldávií, Ruskou federací, Republikou San Marino, JAR, Jižní Koreou, Sýrií, Turkmenistánem, Ukrajinou a Uzbekistánem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

2. Daňová politika

Spotřební daň z piva upravuje zákon ČNR č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů. Zákon vymezuje užívané pojmy, základ daně, sazby daně (včetně úlev pro malé nezávislé pivovary) a ustanovení k daňové povinnosti. Pivo je daněno základní sazbou 24 Kč/hl a za každé % původní mladiny. Malým nezávislým pivovarům je poskytována daňová úleva podle roční výroby piva.

Podle § 82, odst. 1) je malým nezávislým pivovarem pivovar, jehož roční výroba piva, včetně piva vyrobeného v licenci, není větší než 200 000 hl a splňuje tyto podmínky:

- není právně ani hospodářsky závislý na jiném pivovaru,
- nadzemní ani podzemní provozní a skladovací prostory nejsou technologicky, či jinak propojeny s prostory jiného pivovaru.

Pivovary splňující tyto podmínky mohou využít daňovou úlevu, která představuje 10 % základní sazby za každých 50 tis. hl roční výroby oproti horní hranici, nejvýše do 50 % hodnoty základní sazby daně pro pivovar do výstavu 10 tis. hl/rok.

Současné sazby spotřební daně u piva jsou platné od 1. ledna 1998. Výše daně u piva konkrétní koncentrace vyjádřené v procentech, které bylo uvedeno do volného daňového oběhu, se vypočítá jako součin množství tohoto piva v hektolitrech, příslušné výše procenta koncentrace a základní nebo snížené sazby.

§ 85 odst. 1 Sazby a výpočet daně z piva

Kód nomenklatury	Sazba daně v Kč/hl za každé celé procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		do 10 000 včetně	nad 10 000 do 50 000 včetně	nad 50 000 do 100 000 včetně	nad 100 000 do 150 000 včetně	nad 150 000 do 200 000 včetně
2203,2206	24,00 Kč	12,00 Kč	14,40 Kč	16,80 Kč	19,20 Kč	21,60 Kč

Daň z přidané hodnoty upravuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů. Zákonem jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Snížené sazby DPH (tj. 5 %) podléhá kapitola 12 celního sazebníku (mimo jiné chmelové šišťice) a kapitola 1302 (mimo jiné šťávy a výtažky z chmele).

3. Dotační politika státu

Realizaci podpůrných programů v roce 2007 lze rozdělit do následujících skupin:

A) SAPS – režim jednotné platby na plochu

Jednou z hlavních kategorií finančních podpor do českého zemědělství jsou po vstupu ČR do EU přímé platby, poskytované na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. V roce 2004 byla tato sazba na úrovni 25 % přímých plateb zemí EU 15, v roce 2005 dosáhla úrovně 30 % a v roce 2006 to bylo 35 %. Od roku 2006 se do přímých plateb, hrazených EU, řadí také oddělená platba za cukr. V roce **2006** činila sazba na zemědělskou půdu **2 518 Kč/ha** (2 110 Kč/ha v roce 2005, 1 830 Kč/ha v roce 2004).

princip: - platba je stanovena na hektar užívané zemědělské půdy, na základě Nařízení vlády č. 47/2007

podmínky: - minimální výměra zem. podniku 1 ha
 - minimální výměra půdního bloku 0,5 ha
 - registrace půdního bloku v rámci IACS
 - dodržování podmínek dobré zemědělské a environmentální praxe po celý kalendářní rok na všech půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků vedených v evidenci na žadatele

B) TOP UP – národní doplňkové platby k přímým podporám pro rok 2007

Od roku 2004 aplikuje Česká republika spolu se 7 novými členskými státy (Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Slovensko a Polsko) systém přímých podpor zemědělcům formou jednotné platby na plochu (SAPS) a národní doplňkové platby k přímým podporám (TOP –UP) v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1782/2003.

Novým členským státům po jejich vstupu do Evropské unie nebylo umožněno vyplácet přímé platby v plné výši. Přístupová smlouva stanovuje postupné navyšování přímých podpor (tzv. phasing in) v modelu 25 % v roce 2004, 30 % v roce 2005, 35 % v roce 2006, 40 % v roce 2007 a následně každoročně se zvýšením o 10 % až do dosažení výše plateb ve starých členských státech Evropské unie (EU 15).

Současně bylo novým členským státům umožněno přímé podpory dorovnávat z vlastních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby k přímým podporám – top-up) o 30 % unijní sazby, respektive v roce 2005 do 60 % výše unijní sazby, platné v Evropské unii ke dni 30. dubna 2004, v roce 2006 do 65 % a v roce 2007 do 70 %.

Přímé platby můžeme z pohledu poskytování na základě různých referenčních údajů rozdělit do dvou skupin:

1. skupinou jsou přímé platby poskytované na základě historických referenčních údajů, ať už na individuální nebo regionální úrovni, které nemají žádnou vazbu na aktuální produkci zemědělských komodit – tzv. platby oddělené od produkce (decoupled payments) – např. jednotná platba na plochu zemědělské půdy (Single Area Payment Scheme – SAPS),
2. skupinou jsou přímé platby, které jsou vypláceny s ohledem na aktuální výměru plodin, počty zvířat, popřípadě tuny vyprodukovaných surovin – tzv. platby vázané na produkci (coupled payments).

V období 2005 – 2006 byly národní doplňkové platby k přímým podporám vypláceny plně ve vazbě na produkci. Pro výplatu národních doplňkových plateb k přímým podporám byl navržen takový systém, který podporoval sektory, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor. K cílenému dorovnání byly určeny následující komodity:

- plodiny na orné půdě,
- len, pěstovaný na vlákno,
- chmel,
- přežvýkavci,
- brambory pro výrobu škrobu.

Nově je Česká republika nucena respektovat pracovní dokument Evropské komise tzv. vodítka top-up (Addendum to the Guidelines on the Complementary National Direct Payments in the New Member States, 17/01/07). ČR tedy musela od roku 2007 upravit stávající způsob poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám tak, aby bylo zajištěno oddělení platby od produkce u těch národních doplňkových plateb k přímým podporám, jejichž ekvivalent, který je vyplácen v režimu jednotné platby v ostatních členských zemích, je vyplácen rovněž bez vazby na zemědělskou produkci.

Návrh nařízení vlády se tedy řídí principy dokumentu Evropské komise a upravuje výplatu národních doplňkových plateb k přímým podporám na základě historických referenčních údajů, přičemž podporuje citlivé sektory s výjimkou brambor pro výrobu škrobu, formou platby plně oddělené od produkce.

Po přijetí návrhu Nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2007 lze předpokládat:

platba na pěstování chmele

forma podpory: neinvestiční dotace

předmět dotace: hektar osázené chmelnice

žadatel: fyzická nebo právnická osoba, na kterou byla k 31. 3. 2007 vedena v evidenci zemědělská půda jako chmelnice, byla způsobilá k poskytnutí jednotné platby na plochu zemědělské půdy v roce 2006 a která pěstovala na zemědělské půdě chmel

výše dotace: přesná výše dotace bude stanovena **nejpozději do 30. 11. 2007**, v závislosti na počtu žadatelů a množství prostředků ze státního rozpočtu (sazba v roce 2006 činila 6 302,80 Kč/ha)

termín podání žádosti: do **31. 7. 2007**

obsah žádosti: - identifikační údaje dle vzoru

- doklad o registraci podnikání ve vztahu k předmětu dotace
- doklad o zřízení bankovního účtu
- čestné prohlášení

specifické podmínky pro obdržení dotace:

- minimální plocha 1 ha chmelnice vedené na žadatele k 31. březnu 2007 v evidenci jako chmelnice způsobilé k poskytnutí jednotné platby na plochu zemědělské půdy.
- nebyla-li žadateli přiznána v roce 2007 jednotná platba na plochu zemědělské půdy, SZIF žadateli platbu neposkytne.

C) Národní podpory (STATE AID)

Ministerstvo zemědělství na základě § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 162 ze 7. schůze konané dne 13. prosince 2006, vydalo pod čj. 1710/2007 – 17000 „Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2007 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb.“ Bezprostředně pro komoditu chmel je možné využít následujících dotačních programů:

I.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a školkách

účel: zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků

předmět dotace: vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a školkách

subjekt: podnikatel (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě

forma dotace: dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční)

termín podání žádosti: do **29. 6. 2007** včetně

výše dotace: **do 60 000 Kč/ha** vybudované kapkové závlahy za podmínky, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 10 let. Za neplnění této podmínky se nepovažuje likvidace předmětu dotace v důsledku živelní pohromy.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

účel: zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem

3.b.) předmět dotace: podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob

subjekt: podnikatel (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě

forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční)

termín podání žádosti: do **27. 9. 2007** včetně

výše dotace: v prostorovém izolátu:

- **do 150 Kč** za každou uznanou matečnou rostlinu velkého ovoce, chmele a révy ve stupni E.

3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele

- tato podpora je nově zavedena od roku 2006

předmět dotace: použitá uznaná certifikovaná sadba chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (dle vyhlášky č. 147/2004 Sb.)

subjekt: podnikatel (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě

forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční)

termín podání žádosti: do **27.9.2007** včetně

výše dotace: **do 15 Kč** na certifikovanou sazenici chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“

podmínky: - při použití dotované uznané certifikované sadby chmele nesmí být pro výsadbu předmětné chmelnice použita jiná než uznaná certifikovaná sadba ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“;

- minimální ozdravená plocha chmelnice je 1 ha, při použití min. 2 500 ks a max. 3 400 ks sazenic na ha,

- žadatel dokládá na příslušné pracoviště ZA – PÚ kopii dokladu o pořízení uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (s vyznačením množství a zdravotní třídy) nejpozději do termínu **31. 10. 2007**,
- seznam původců chorob pro účely dotačního programu je uveden v části D „Zásad“.

podmínky: potvrzení Státní rostlinolékařské správy (SRS) o výskytu původců chorob uvedených v části D „Zásad“ v oblasti, kde žadatel pěstuje chmel

část D „Zásad“: Seznam původců chorob, na které se dotační program 3.h.) vztahuje:

- i. Víry:
 - Virus mosaiky jabloně (Apple mosaic virus)
 - Virus nekrotické kroužkovitosti třešně (Prunus necrotic ringspot virus)
 - Virus mosaiky chmele (Hop mosaic virus)
 - Latentní virus chmele (Hop latent virus)
- ii. Viroidy¹:
 - Latentní viroid chmele (Hop latent viroid)
- iii. Půdní patogeny²:
 - Fusarium sambucinum
 - Verticillium albo-atrum
 - Verticillium dahliae
 - Nádorovitost sazeček (způsobuje bakterie Agrobacterium tumefaciens).

Metodický pokyn k realizaci podpůrného programu 3.h.) je k dispozici na internetové adrese <http://www.mze.cz/> navigace - zemědělská výroba/rostlinné komodity/chmel/dotace.

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

9.A.b.1) – Publikace doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Podpora do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.

9.A.b.2) – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe ČR podle významu pořádané akce.

9.A.b.3) – Podpora pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe ČR). Podpora do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, max. výše podpory na jedno školení či seminář 50 000 Kč.

Na základě usnesení vlády č. 670 ze dne 31. 5. 2006 byly **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na zmírnění škod na polních kulturách a zvěři způsobených povodněmi roku 2006**

Z.1. Zmírnění škod na polních kulturách a zvěři způsobených povodněmi roku 2006

Předmětem dotace byly zničené či poškozené plochy polních kultur, uhynulé kusy zvěře. Výše dotace byla stanovena Ministerstvem zemědělství jako propočtená výše škody dle normativních nákladů na jeden ha plochy polních kultur (s výjimkou luk a pastvin) a na základě výše škod uvedených v protokolu o zjištěných škodách. V roce 2006 v rámci tohoto dotačního programu bylo vyplaceno 95,7 mil. Kč.

¹ za předpokladu, že tato infekce není jedinou chorobou, která se v dané oblasti vyskytla.

² pro chmelové rostliny, které jsou napadeny půdními patogeny, platí tyto podmínky: příslušná půdní plocha musí být dezinfikována nebo dotovaná certifikovaná sadba musí být použita na novém pozemku, na kterém půdní patogeny nebyly zjištěny. Jestliže nebude provedena dezinfekce příslušné půdní plochy chmelnice, smí být příslušný pozemek osázen dotovanou certifikovanou sadbou nejdříve po 2 letech, kdy bude půda dočasně uvedena do klidu.

D) EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2007 – 2013

V novém sedmiletém programovém období byl na podporu rozvoje venkova jako součásti společné zemědělské politiky EU ustaven zvláštní finanční nástroj – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, tzv. EAFRD.

Legislativa upravující pravidla financování z tohoto fondu vyžadovala, aby členské země zpracovaly strategii pro rozvoj venkova a vlastní program s konkrétními cíli intervencí pro období let 2007 – 2013. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vychází z hlavních strategických priorit EU pro roky 2007 – 2013, vyjádřených nařízením Rady ES č. 1698/2005, s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. Dále navazuje na nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky, a na rozhodnutí Rady 2006/144/ES, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 – 2013.

NSPRV ČR zajišťuje vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR, odpovídajícími „evropským strategickým směrům“, třem strategickým rozvojovým osám (konkurenceschopnost; ochrana přírody, životního prostředí a krajiny; rozvoj a diverzifikace venkovského života) a ose LEADER.

Ministerstvo zemědělství proto v roce 2004, ve spolupráci s VÚZE a s dalšími institucemi, připravilo dva strategické materiály, a to Národní strategický plán (NSP) a Program rozvoje venkova (PRV). Oba dokumenty představují pro ČR nástroj k realizaci evropské i národní politiky rozvoje venkova. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR bude realizován v období let 2007 – 2013, prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

Národní strategický plán je rozbohem situace a potenciálu českého zemědělství a venkova, popisuje hlavní problémy, vymezuje evropské a národní strategické cíle, obsahuje rozbor dosavadních zkušeností z HRDP, OP, SAPARD a definuje prostředky k zajištění koordinace mezi rezorty ve vazbě na ostatní evropské fondy.

Program rozvoje venkova obsahuje návrh řešení a podrobné vymezení priorit, souhrn a základní popis všech opatření, popis základních administrativních a finančních souvislostí. Podrobnosti pak stanoví nařízení vlády a prováděcí pokyny SZIF.

Česká republika předkládá jeden Program rozvoje venkova, který je vymezen a určen pro celé území ČR, s výjimkou hlavního města Prahy. Pouze agroenvironmentální opatření mohou být prováděna na celém území státu³.

Základní cíle Programu rozvoje venkova

V souladu s evropskou strategií rozvoje venkova jsou definovány základní cíle, ke kterým se ČR v rámci Programu rozvoje venkova zavazuje a které by měly být díky jeho realizaci dosaženy. Obecně jde o udržitelný rozvoj venkova, konkurenceschopnost zemědělství a potravinářství, zlepšování stavu životního prostředí prostřednictvím péče o přírodu a krajinu a snižování negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, dále o rozvoj podnikání na venkově a tvorbu nových pracovních míst.

Ke stanoveným cílům jsou definovány také nástroje k jejich plnění – tzv. opatření (také podpory či dotační programy), která jsou podle svého zaměření členěna do čtyř os.

Osa I Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt.

³ Podle čl. 39 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD.

Opatření osy I navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovém období 2004 – 2006 z OP RVMFZ. Vzhledem k zájmu žadatelů o finanční prostředky z operačního programu a velmi obdobným podmínkám nastaveným v Programu rozvoje venkova se dá v novém období předpokládat úspěšné čerpání podpor osy I.

V rámci rostlinné výroby jsou v programu obsaženy nosné konstrukce pro chmel a skladovací kapacity pro chmel včetně souvisejících technologií (např. sušáren a česacích strojů).

Osa II Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem vytvořit multifunkční zemědělské a lesnické systémy prospěšné životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa II směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. K tomu přispěje také rozvoj ekologického zemědělství a plné zavedení požadavků správného hospodaření tzv. cross compliance. Bude podpořeno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst. Podpory v ose II představují víceletý závazek žadatelů a budou vypláceny v tzv. nárokovém režimu, tzn. po splnění podmínek stanovených v příslušném nařízení vlády. Opatření osy II navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovém období 2004 – 2006 z HRDP.

Osa III Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Osa III směřuje ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově.

Opatření nastavená v ose III (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoj, cestovní ruch, základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova, obnova a rozvoj vesnic) jsou investičního charakteru a předpokládá se předkládání a výběr projektů.

Osa IV Leader

Průřezově doprovází opatření I. a II. osy specifická osa IV – Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožní spojit cíle konkurenceschopnost, životní prostředí a kvalitu života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace PRV a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádostí až po vyhodnocování jednotlivých opatření.

Přehled podopatření je následující:

- V.1. Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu
- V.2. Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov
- V.2.1. Struktury potřebné pro provoz sítě
- V.2.2. Akční plán

Národní strategický plán rozvoje venkova byl schválen vládou ČR, Program rozvoje venkova byl schválen vládou a byl předložen ke schválení Evropské Komisi.

Dne 8. června 2007 bylo vyhlášeno první kol příjmu žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013. Žadatelé mohou žádosti předkládat od pondělí 9. července 2007 na sedmi regionálních odborech Státního zemědělského intervenčního fondu.

V rámci tohoto prvního kola příjmu žádostí budou přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry:

Podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků,

záměr a) investice do budov, staveb a technologií pro živočišnou výrobu

Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí cca 893 mil. Kč z veřejných prostředků, tj. z fondu EAFRD a spolufinancování z národního rozpočtu.

záměr b) investice do budov, staveb a technologií pro rostlinnou výrobu

Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí cca 262 mil. Kč,

Podopatření I.1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství,

Předpokládaný objem finanční podpory činí cca 40 mil. Kč,

Opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Předpokládaný objem finanční podpory činí cca 231 mil. Kč,

Opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

záměr b) výstavba a modernizace bioplynové stanice

Předpokládaný objem finanční podpory činí cca 356 mil. Kč,

záměr c) výstavba a modernizace kotelen na biomasu

Předpokládaný objem finanční podpory činí cca 46 mil. Kč,

záměr d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv

Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí asi 57 mil. Kč.

V rámci programu EAFRD mohou chmelaři žádat na investice do výstavby a rekonstrukce skladovacích kapacit chmele, investice do technologií česání, sušení, lisování a skladování chmele a chmelové konstrukce.

Způsobilé výdaje jsou následující:

- náklady na projekt a technickou dokumentaci max 20 tis.
- výstavba /rekonstrukce vlastních prostor pro skladování chmele – stavební náklady, náklady na m³ kapacity 60 tis. Kč
- česací technologie pro chmel (stacionární) – samostatný limit 68 tis. Kč na m² zastavěné plochy
- sušící technologie pro chmel – samostatný limit 38 tis. Kč na m² zastavěné plochy
- hranolové lisy na chmel – samostatný limit 26 tis. Kč na m² zastavěné plochy
- výstavba/rekonstrukce nosných konstrukcí trvalých kultur – samostatný limit 600tis Kč/ha
- výstavba a rekonstrukce hlavních závlahových zařízení (podzemní trubní řády, závlahové kanály, čerpací stanice, odběrné objekty, akumulární závlahové nádrže, včetně šachtic a souvisejících technologií) – samostatný limit 8 500 Kč/běžný metr zařízení

Úplné znění Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013 jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese ministerstva zemědělství.

E) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. (PGRLF):

Hlavní činností je poskytování podpor ve formě záruky na úvěr (garance) nebo poskytnutí subvence části úroků z úvěrů (dotace) podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství a průmyslu, zabývajících se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. PGRLF poskytuje podpory na podnikatelské záměry v rámci těchto vyhlášených Programů Fondu (aktuální informace <http://www.pgrlf.cz/>):

C.1. Vyrovnání úrokového zatížení – Cílem Programu je vyrovnat rozdíl úrokového zatížení úvěrů poskytovaných do zemědělství ve srovnání s ostatními odvětvími ekonomiky. Program je určen na podporu podnikatelských záměrů, bezprostředně souvisejících se zemědělskou výrobou.

C.2. Investice – Cílem Programů je podpořit rozvoj zemědělských podnikatelů. Zásadními prioritami pro poskytování podpor prostřednictvím těchto programů Fondu je cílené uskutečnění restrukturalizace subjektů, se zaměřením na podporu tvorby vzájemně výhodných vazeb mezi prvovýrobcí, zpracovateli a distributory. Program se dělí na podprogramy:

C.2.1. – **Zemědělec** – Cílem podprogramu je vytvořit předpoklady pro rozvoj perspektivních zemědělců – prvovýrobců a usnadnit investiční obnovu lesa.

C.2.2. – **Zpracovatel** – Cílem podprogramu je podpořit rozvoj konkurenceschopných zpracovatelských organizací.

C.2.3. – **Odbytová organizace** – Cílem podprogramu je podpořit vybudování a rozvoj odbytových organizací.

C.2.4. – **Hygiena** – Cílem podprogramu je zajištění veterinárních a hygienických podmínek provozů, zpracovávajících živočišné a rostlinné produkty tak, aby tyto provozy odpovídaly příslušným hygienickým a veterinárním předpisům ČR i EU. Jsou podporovány investice pro zlepšení hygieny provozů a pomocných prostor organizací, včetně investic vedoucích k certifikaci systému HACCP.

C.2.5. – **Půda** – Cílem je podpořit nákup nestátní zemědělské a omezeně lesní půdy (lesní půdu lze nakoupit pouze tehdy, je-li součástí nakupované zemědělské půdy a spolu tvoří jednotný celek), včetně trvalých porostů (sadů, vinic, chmelnic a lesů).

C.3. – Mladí – Program podpory mladých podnikatelů – fyzických osob – do 40 let ve formě zvýhodnění podmínky programů Provoz nebo Investice.

Podpora pojištění – Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a zároveň částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na pojištění plodin. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který sjednal smluvní pojištění, kterým se rozumí krupobití, požár, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuv půdy, vyzimování a mráz. Podpora bude poskytnuta ve výši 35 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění plodin v roce 2007, u pojištění vybraných speciálních plodin ve výši 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění vybraných speciálních plodin, tzn.:

trvalé kultury vč. školek, tj. vinná réva, **chmel**, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy), jahody, konzumní zelenina (celer, mrkev, petržel, pastinák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, brokolice), okrasné rostliny vč. školek, přádné rostliny (len a konopí).

Povodně v březnu a dubnu 2006 – (dne 18. 4. 2006 schválilo představenstvo PGRLF, a.s. tento program). Za předmět dotace byla považována úhrada části úroků z úvěrů v takové výši, aby podnikatel z postižených oblastí hradil pouze povinné minimální 1 % úroku z poskytnutého úvěru v souladu s pravidly PGRLF.

4. Legislativa v sektoru chmele

Od 1. května 2004 je trh s chmelem součástí Společné organizace trhu (SOT), která je vymezena nařízeními Rady nebo Komise. Společná organizace trhu je u komodity chmel v EU uplatňována již od roku 1971. Pravidla SOT po vstupu ČR do EU jsou bezprostředně a přímo aplikovatelná. Národní legislativa tudíž neupravuje ustanovení, která evropská nařízení již obsahují, aby nedošlo k duplicitám. Národní legislativa řeší pouze záležitosti, které upravují některé členské státy odlišně, jako např. stanovení chmelařských oblastí a poloh a dále okruhy, které evropské právo nereguluje, jako je evidence chmelnic, vztah ke správnímu řádu, kompetence příslušných orgánů či sankce.

SOT chmele v ČR je aplikována s ohledem na tři základní principy:

- 1) Obchodování pouze s certifikovaným chmelem, který splňuje minimální obchodní požadavky.
- 2) Registrace smluv na obchodování s chmelem předem a registrace obchodu s chmelem včetně realizované ceny. Od 1. dubna 2006 eviduje v ČR kupní smlouvy na dodávky chmele SZIF.
- 3) Monitoring obchodu se třetími zeměmi, aby mohlo být zasáhnuto v případě ohrožení společného trhu.

Minimální obchodní požadavky na chmelové hlávky (příloha č. I Nařízení Komise č. 1850/2006)

Vlastnosti	Popis	Maximální obsah (procento váhy)	
		upravený chmel	neupravený chmel
a) vlhkost	obsah vody	12	14
b) listy a řapíky	části listů z úponků pazochů, úponky pazochů, listové nebo hlávkové stopky aby byly řazeny jako řapíky musí být nejméně 2,5 cm dlouhé	6	6
c) chmelový odpad	malé částice pocházející z mechanického ocesávání, které se liší ve zbarvení mezi tmavě zeleným a černým a které obecně nepochází z hlávky, maximální určený obsah může obsahovat části jiných odrůd chmele do 2% váhy	3	4
d) v případě chmele „bez pecek“	peckou se rozumí zralý plod chmelové hlávky	2	2

Národní legislativa vztahující se bezprostředně ke komoditě chmel:

- zákon č. 322/2004 Sb., ze dne 29.4.2004, kterým se mění zákon č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele,
- vyhláška č. 325/2004 Sb., ze dne 4.5.2004, k provedení zákona o ochraně chmele,
- zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), jak vyplývá z pozdějších změn,
- vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu.

Evropské předpisy vztahující se bezprostředně ke komoditě chmel:

- Nařízení Rady (ES) č. 1952/2005 ze dne 23.11.2005 o společné organizaci trhu s chmelem a o zrušení (EHS) č. 1696/71, (EHS) č. 1037/72, (EHS) č. 879/73 a (EHS) č. 1981/82,
- Nařízení Komise č. 1557/2006 ze dne 18. října 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1952/2005, pokud jde o evidenci smluv a sdělování údajů v odvětví chmele,
- Nařízení Komise č. 1850/2006 ze dne 14. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro vydávání ověřovacích listin původu pro chmel a chmelové výrobky,

- Nařízení Komise č. 1351/72 ze dne 28. června 1972 o seskupení producentů v odvětvích chmele,
- Nařízení Rady č. 1784/77 ze dne 19. července 1977 o vydávání ověřovacích listin původu pro chmel,
- Nařízení Komise č. 3076/78 ze dne 21. prosince 1978 o dovozu chmele ze třetích zemí,
- Nařízení Komise č. 3077/78 ze dne 21. prosince 1978 o stanovení rovnocennosti ověřovací listiny původu pro chmel dovážený ze třetích zemí s ověřovací listinou původu Společenství,
- Nařízení Rady č. 1098/98 ze dne 25. května 1998, kterým se zavádějí dočasná zvláštní opatření v odvětví chmele,
- Nařízení Komise č. 609/1999 ze dne 19. března 1999, kterým se stanoví podrobná pravidla pro poskytování podpory výrobců chmele.

Na internetové stránce EK (http://ec.europa.eu/agriculture/markets/hops/index_en.htm) jsou uvedeny odkazy na všechny platné právní předpisy upravující SOT chmele.

4. 1. Důležitá rozhodnutí orgánů EU

V květnu 2006 byla dosažena interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí týkající se odsouhlasení nového finančního rámce, který podporuje činnost Evropské unie v období 2007 – 2013.

V souvislosti s výše uvedenou dohodou přijala v průběhu roku 2006 Rada na návrh Komise řadu nařízení, týkajících se pravidel pro dobrovolné odlišení přímých plateb, kterými se mění nařízení (ES) č. 1782/2003, a nově se stanovují společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci SZP. Tyto změny zároveň stanovily nová pravidla pro využití peněžních prostředků ve prospěch rozvoje venkova.

Komise dne 18. prosince 2006 navrhla přezkoumat 21 odvětvových nařízení o společné organizaci trhů a sloučit je do jediného společného nařízení s cílem racionalizovat a zjednodušit právní rámec, aniž by došlo ke zpochybnění základních politických orientací (KOM(2006) 822).

V souladu s finančním výhledem na období 2007 - 2013 a s interinstitucionální dohodou o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení přijala Rada zásadní právní akt k realizaci EAFRD (Rozhodnutí Rady č. 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova na programové období 2007 – 2013). Dne 19. června 2006 Rada stanovila částku podpory Společenství na rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 ve výši 69,7 mld. EUR a doplnila ji ročním rozpisem. Kromě toho byly dne 20. února 2006 stanoveny strategické směry Společenství pro rozvoj venkova (2007 – 2013) (Rozhodnutí Rady č. 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova /programové období 2007 – 2013/), jež se zaměřují na tři základní oblasti: zemědělsko-potravinářské hospodářství, životní prostředí a hospodářství a obyvatelstvo venkova v širším smyslu.

Ve snaze zjednodušit řízení SZP bylo umožněno novým členským státům, které přistoupily k EU v roce 2004, nadále uplatňovat režim jednotné platby na plochu další dva roky až do roku 2010. Současně bylo umožněno využívat od roku 2007 možnosti uhlíkového kreditu i pro nové členské státy.

4. 2. Přehled právních předpisů přijatých od roku 1. 1. 2006 do 1. 3. 2007

Zákony

Zákon č. 131/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 14. 4. 2006)

Zákon č. 178/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 5. 5. 2006)

Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2006)

Nařízení vlády č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2006)

Nařízení vlády č. 144/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 144/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2006)

Nařízení vlády č. 351/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2006)

Nařízení vlády č. 432/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 8. 9. 2006)

Nařízení vlády č. 512/2006 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti strukturálních opatření v zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2006)

Vyhlášky

Vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2006)

Vyhláška č. 244/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 31. 5. 2006, část od 1. 1. 2009)

Vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2006)

Vyhláška č. 371/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2007, část od 21. 7. 2006)

Vyhláška č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 8. 8. 2006)

Vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2006)

Vyhláška č. 468/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 456/2005 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2007)

Vyhláška č. 493/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 13. 11. 2006)

Vyhláška č. 581/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 206/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2007)

Připravované právní předpisy v roce 2006

V roce 2006 probíhaly legislativní práce na tvorbě právních předpisů vycházející především z usnesení vlády ze dne 21. prosince 2005 č. 1651 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2006. Ministerstvo zemědělství předložilo, mimo legislativní úkoly obsažené v tomto usnesení, několik dalších návrhů právních předpisů k řešení některých aktuálních problémů z oblasti zemědělství a z důvodů implementace předpisů komunitárního práva do našeho právního prostředí.

Mezi některé významné návrhy nařízení vlády připravované v roce 2006 patří zejména:

- nařízení vlády č. 47/2007 Sb. o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu
(pozn.: účinnost od 15. března 2007);

- nařízení vlády č. 75/2007 Sb. o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
(pozn.: účinnost od 10. dubna 2007);

- nařízení vlády č. 79/2007 Sb. o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
(pozn.: účinnost od 20. dubna 2007);

- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – červenec 2007);

4.3. Spolupráce odborné praxe a státní správy

Poradní sbor ředitelky odboru rostlinných komodit MZe ČR pro chmel

V rámci koordinace činnosti MZe ČR a odborné praxe byl v prosinci roku 2004 se souhlasem náměstka ministra zemědělství – komoditní sekce ustanoven Poradní sbor ředitelky odboru rostlinných komodit MZe ČR pro chmel (dále jen poradní sbor). Tento poradní sbor navázal na činnost Rezortní komoditní rady pro speciální plodiny, jejíž činnost byla ukončena na začátku roku 2004 v souvislosti se změnami při vstupu ČR do EU.

Členy poradního sboru jsou představitelé odborných svazů a odbytových organizací sektoru, zástupci výzkumných organizací a zodpovědní pracovníci orgánů státní správy. Poradní sbor se schází příležitostně (nejméně jedenkrát ročně) a předmětem jeho činnosti je řešení aktuálních problémů komodity chmel.

CHMELAŘSTVÍ VE SVĚTĚ A TRH S CHMELEM

V roce 1992 dosáhla celosvětová výměra pěstování chmele nejvyšší úrovně (tj. 95 535 ha), od této doby s určitými výkyvy postupně klesla až na 49 721 ha v roce 2006. Celková světová produkce v roce 2006 dle údajů firmy Hopsteiner dosáhla 84 403 t při průměrném výnosu 1,70 t/ha.

Výměra pěstování chmele ve světě (ha)

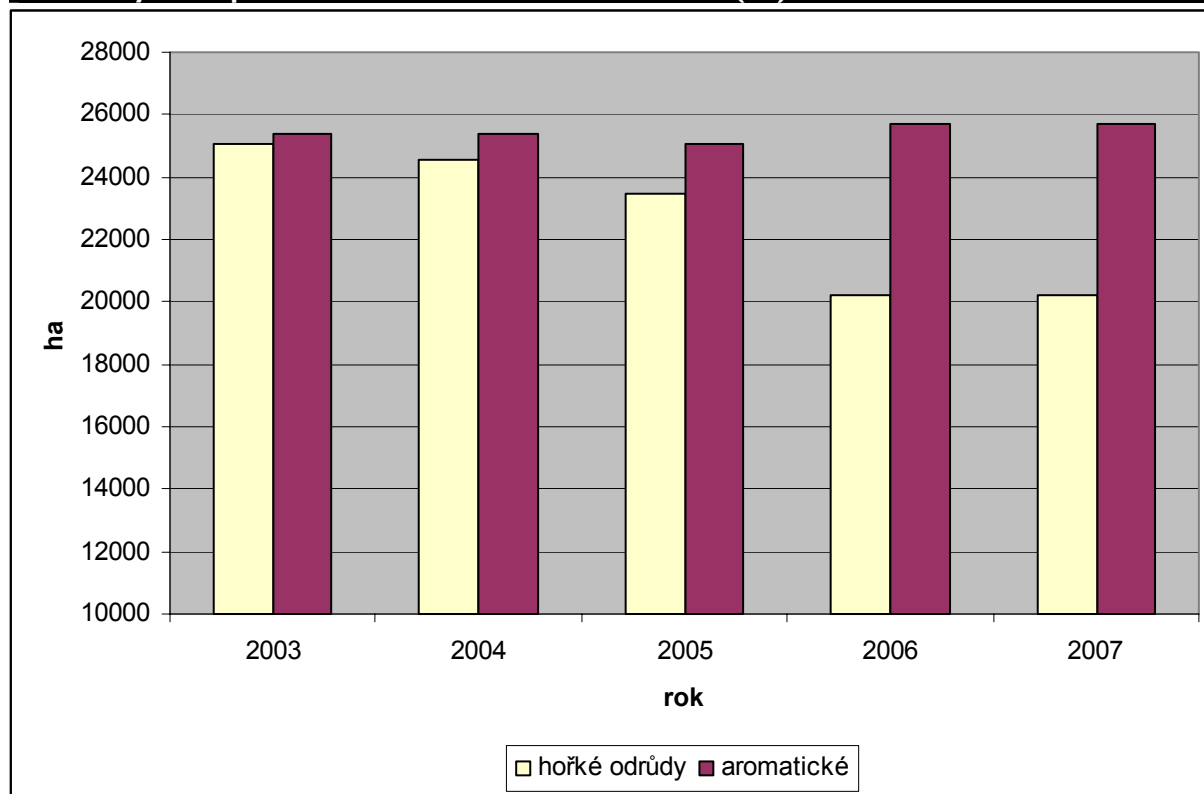
Země/ rok	Plocha v ha						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
Česká republika	6 095	6075	6 148	5 942	5 838	5 672	5 460
Německo	18 598	19 021	18 354	17 563	17 477	17 167	17 170
Belgie	255	244	250	209	194	191	181
Bulharsko	350	366	239	221	221	221	221
V. Británie	2014	2 039	1 791	1 478	1 366	1 071	1 056
Francie	815	816	814	816	787	801	800
Polsko	2 200	2 250	2 197	2 172	2 239	2 291	2 291
Rumunsko	100	100	300	90	90	90	90
Rusko	1 587	1 100	862	630	555	422	420
Slovensko	350	350	350	350	350	305	305
Slovinsko	1 776	1 807	1 816	1 652	1 612	1 511	1 522
Španělsko	822	772	730	673	680	685	685
Ukrajina	1 572	1 880	1 809	1 471	1 464	1 464	1 100
Srbsko a Černá Hora	461	480	493	378	246	166	67
ost. evropské	263	242	352	340	313	315	304
EVROPA Σ	37 258	37 542	36 523	33 985	33 432	32 372	31 672
USA	14 617	14 450	11 862	11 602	11 227	11 924	11 707
Čína	4 257	4 533	5 650	5 670	4 196	3 987	4 422
Argentina	100	120	129	160	160	160	160
Austrálie	813	782	862	439	536	449449	364
Japonsko	329	320	300	287	274	244	235
Nový Zéland	381	394	406	426	422	403	353
Jižní Afrika	475	499	500	503	510	506	438
Turecko	286	286	326	317	275	311	300
ost. země	42	42	41	70	71	73	70
Svět Σ	58 558	58 968	56 401	53 459	51 103	50 429	49 721

Pramen: Hopsteiner 2000 – 2007, * předběžné výsledky,

Dle údajů firmy Hopsteiner se nejvíce meziročně zvýšily pěstitelské plochy chmele v roce 2006 v Číně o 435 ha (10,9 %). Naopak největší procentický meziroční pokles byl zaznamenán v Srbsku a Černé Hoře o 99 ha (-59,6 %), Ukrajině o 364 ha (-24,9 %), Austrálii o 85 ha (-18,9 %) a v Jižní Africe o 68 ha (-13,4 %). Celkově se jak v Evropě, tak i celosvětově výměra chmele snížila o 2,2 %, resp. 1,4 %.

Výměra pěstování chmele v roce 2006 v České republice tvořila 11,0 % světové plochy. ČR tak zaujímá třetí místo mezi světovými pěstiteli chmele po Německu (34,5 % světové plochy) a USA (23,5 % světové plochy).

Dle údajů IHGC se v roce 2007 pěstitelská plocha hořkých a aromatických odrůd chmele udržuje v celosvětovém měřítku na stejné úrovni jako v roce 2006 jak je zřejmé z následujícího grafu.

Graf 1: Výměra pěstování chmele ve světě dle odrůd (ha)

Pramen: IHGC

Teplé a suché léto v celé Evropě bylo pravděpodobně rozhodující pro výsledek sklizně roku 2006. V měsíci červenci teploty dosáhly rekordních hodnot, zatímco srážky byly pod několikaletým průměrem. Z tohoto důvodu výnos a obsah alfa hořkých látek dosáhly podprůměrných hodnot.

Celková světová sklizeň chmele podle údajů firmy Hopsteiner v roce 2006 dosáhla výše 84 403 t, což odpovídá cca 7 000 t alfy v chmelových výrobcích pro pivovarský průmysl. Vzhledem k tomu, že cca 110 t alfy bylo zničeno při požáru v USA, bylo na trhu k dispozici pouze 6 890 t alfy. Při celosvětové produkci piva tj. 1,64 mld. hl a při průměrné dávce chmelení 4,3 g alfy/ hl, byla potřeba alfy ze sklizně 2006 pro pivovary v roce 2007 odhadována na 8 000 t. Pokud kalkulujeme s těmito odhady, trh je nevyrovnaný.

Výše zmíněné nepříznivé povětrnostní podmínky v červenci a výsledná nižší sklizeň dále zhoršily situaci na trhu chmelem. V průběhu posledních dvou let se velmi snížily zásoby chmele. Ve všech oblastech nákupu chmele se pěstitelské ceny postupně zvyšovaly a většina odrůd chmele byla velmi brzy vyprodána. Pěstitelům byly nabídnuty dlouhodobé smlouvy téměř na všechny odrůdy za ceny, které nepokrývají pouze náklady, ale umožňují také zisk. U velkého množství chmele ze sklizní 2007 a 2008 je zajištěn odbyt.

Produkce a výnosy chmele ve světě

Země/rok	Produkce t						Výnos t/ha					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
Česká rep.	6 354	6 442	5 527	6 311	7 831	5 266	1,09	1,08	0,93	1,08	1,38	0,96
Německo	31 739	32 271	25 356	33 208	34 467	28 597	1,67	1,76	1,44	1,90	2,01	1,67
Belgie	435	438	403	395	364	322	1,78	1,75	1,93	2,04	1,91	1,78
Bulharsko	306	303	303	323	342	342	0,84	1,27	1,37	1,46	1,55	1,55
V. Británie	2 730	2 653	1 929	2 083	1 594	1 410	1,34	1,48	1,30	1,52	1,49	1,34
Francie	1 212	1 550	1 389	1 169	1 372	1 351	1,49	1,9	1,70	1,49	1,71	1,69
Polsko	2 200	2 127	3 023	2 898	3 414	3 000	0,98	0,97	1,39	1,29	1,49	1,31
Rumunsko	63	70	50	50	50	50	0,63	0,23	0,56	0,56	0,56	0,56
Rusko	460	440	267	340	264	340	0,42	0,51	0,42	0,61	0,63	0,81
Slovensko	300	350	375	352	425	350	0,86	1,00	1,07	1,01	1,39	1,15
Slovinsko	1 950	2 100	1 326	2 690	2 539	2 400	1,08	1,16	0,80	1,67	1,68	1,58
Španělsko	1 413	1 378	1 305	1 537	1 300	1 260	1,83	1,89	1,94	2,26	1,90	1,84
Ukrajina	1 100	746	1 205	1 270	1 473	920	0,59	0,41	0,82	0,87	1,01	0,84
Srbsko a Černá Hora	848	616	265	428	300	134	1,77	1,25	0,70	1,74	1,81	2,00
Ost. evropské	435	475	434	471,3	490	457	1,80	1,35	1,28	1,51	1,55	1,50
EVROPA Σ	51 812	52 188	43 157	53 525	56 225	46 199	1,38	1,42	1,26	1,60	1,73	1,45
USA	30 315	26 461	24 751	25 040	24 002	25 651	2,10	2,23	2,13	2,23	2,01	2,19
Argentina	128	194	191	185	256	185	1,07	1,50	1,19	1,16	1,60	1,16
Austrálie	2 181	2 384	1 272	1 429	1 238	1 040	2,79	2,77	2,90	2,66	2,76	2,86
Japonsko	650	625	503	459	497	470	2,03	2,08	1,75	1,68	-2,04	2,00
Nový Zéland	725	884	781	791	845	667	1,90	2,18	1,83	1,88	2,10	1,89
Čína	13 511	13 389	13 700	8 400	9 100	9 200	3,00	2,37	2,42	1,93	2,28	2,08
Jižní Afrika	775	964	912	989	937	661	1,55	1,93	1,81	2,00	1,85	1,51
Turecko	174	229	210	275	309	290	0,61	0,700	0,66	1,00	0,99	0,97
Ost. země	37	41	43	40	40	40	0,88	1,00	0,61	0,56	0,55	0,57
Svět Σ	99 302	97 130	85 520	91 132	93 449	84 403	1,68	1,72	1,60	1,78	1,85	1,70

Pramen: Hopsteiner, 2001 – 2006,

Poznámka: *předběžné údaje

Hodnocení průměrného obsahu α -hořkých kyselin u chmelů ze světové sklizně 2006 uvádí ve srovnání s hodnotami z předchozích let následující tabulka:

Hodnoty obsahu α - hořkých kyselin podle analýz společnosti Hopsteiner

		Obsah α - hořkých kyselin v %					
		2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	Hersbrucker	2,6	2,8	1,9	3,0	3,5	2,2
	Perle	6,8	8,0	3,5	6,4	7,8	6,2
AROMATICKÉ	Tradition	6,0	6,8	3,7	6,4	6,3	4,8
ODRŮDY	Tettnang	4,2	4,2	2,7	4,7	4,5	2,2
	Willamette	4,4	4,3	4,0	4,0	4,3	4,5
	Northern Brewer	8,6	9,0	5,5	10,0	9,8	6,4
	Magnum	13,0	13,5	10,5	14,8	13,8	12,8
	Taurus	14,8	15,0	11,0	16,7	16,2	15,1
HOŘKÉ	US Galena	12,5	12,3	12,4	12,2	12,5	12,3
ODRŮDY	US Nugget	13,0	13,5	13,3	13,0	13,3	13,9
	US Cluster	7,4	7,0	7,1	7,0	7,2	7,5
	US Super High Alpha	15,1	15,1	15,5	15,0	15,2	15,5

Pramen: Hopsteiner, říjen 2006

Poznámka: * předběžné údaje

Aktuální stanoviska k současné situaci ve světovém chmelařství byla prezentovaná 27.4.2007 v Paříži na zasedání Ekonomické komise Mezinárodní organizace pěstitelů chmele (IHGC). Celkem bylo přítomno 13 členských organizací, jednání se také zúčastnil zástupce Evropské komise. Podle hlášení členských zemí na ekonomické komisi se pro rok 2007 očekává mírný nárůst světové plochy chmele o 3,96 % na 47 714 ha.

Upřesněné komoditní údaje získané na základě zasedání IHGC 27.4.2007:

Austrálie V porovnání s rokem 2006 byly plochy chmele v letošním roce nižší o 173 ha (tj. 871 ha v roce 2007). Sklizeň ovlivnily především klimatické podmínky, především velké požáry, které zasahovaly až ke chmelnicím. Celková produkce je odhadována na 1 044 t.

Belgie V roce 2006 se chmel pěstoval na 175 ha a produkce dosáhla 274 t. Očekává se mírné snížení ploch chmele v roce 2007. Ceny chmele se zvýšily.

Bulharsko Celková plocha chmele zůstává v roce 2007 stejná, a to 221 ha. V roce 2006 činila celková produkce 275 t. V Bulharsku byla velmi teplá zima; teploty v únoru dosahovaly až 20°C. Dle dostupných informací si část prázdných chmelnic v Bulharsku začíná pronajímat firma z Německa se záměrem pěstování chmele, což by do budoucna mohlo zvýšit celkovou plochu chmele v Bulharsku.

Čína Za Čínu se nedostavil žádný zástupce a ani jedna členská organizace nezaslala hlášení. Podle informace firmy Barth se v roce 2006 pěstoval v Číně chmel na 3 550 ha s produkcí 9 900 t, (tj. cca 680 t alfy). Pro rok 2007 se počítá s navýšením plochy na 3 850 ha. V Číně neexistuje žádná centrální statistika a podniky jsou velmi daleko od sebe, proto jsou odhady vždy složité. Vzhledem k zvyšování produkce piva v Číně, se zvyšuje poptávka po chmelu. Vzhledem k situaci v minulém roce je cena čínského chmele prudce zvýšila, a to z cenové hladiny 1,5 EUR/kg na ceny 3 – 3,5 EUR/kg. Lze předpokládat, že cenový růst přispěje ke zvýšení plochy chmele v Číně.

Francie V roce 2006 se z 795,4 ha sklídilo 1 187,8 t chmele, v roce 2007 se plocha téměř nemění a předpokládá se produkce ve výši 1 352,3 t. Odrůdové složení je následující: *Strisselspalter* (623,8 ha), *Tradition* (122,7 ha), *Columbus* (12,8 ha), *Magnum* (10,9 ha), *Chalenger* (7,6 ha), *Nugget* (3,3 ha) a *North Brewer* (2,9 ha). Pro roky 2007 – 2010 je smluvně zajištěn odbyt cca 94 % produkce. U aromatického chmele došlo k nárůstu průměrné ceny na 4,8 EUR/kg (4,5 EUR/kg v roce 2006).

Německo V Německu se v roce 2006 sklídilo z 17 169 ha celkem 28 508 t chmele. Pro rok 2007 se očekává nárůst plochy o cca 531 ha na 17 700 ha s předpokládanou produkcí 31 500 t. Plocha aromatických odrůd zůstává téměř beze změny, mírnému navýšení plochy u odrůd *Perle* (o 88 ha), *Tradition* (o 78 ha) a *Hallertauer Mtf* (o 114 ha) a ke snížení u odrůd *Hersbrucker* (o 71 ha) a *Select* (o 55 ha). U hořkých odrůd došlo k radikálnímu zvýšení ploch především díky výsazům odrůdy *Herkules* (o 786 ha) a k mírnému snížení plochy u odrůd *Magnum* (o 87 ha), *North Brewer* (o 100 ha) a *Nugget* (o 21 ha).

Ceny u aromatických chmelů se pohybují mezi 4 - 6,5 EUR/kg. U odrůdy *Tettnang* jsou pro roky 2007 – 2012 nabízeny smlouvy s cenou 6,5 EUR/kg. Tento cenový vývoj velmi zvýšil podíl množství s uzavřenou kupní smlouvou. Pro rok 2007 je smluvně zajištěn odbyt na 26 000 t a pro rok 2008 – 26 400 t. K těmto množstvím je také nutné ještě připočítat cca 1 500 t, které jsou nakupovány pivovary přímo od pěstitelů. U těchto přímých prodejků jde především o 2 velké pivovary nakupující chmel z vymezených tradičních menších oblastí. V Německu byla tak pro roky 2007 a 2008 již dosažena hranice množství, na které lze uzavřít smlouvu předem. I přes tento pozitivní vývoj se očekává další snížení počtu pěstitelů o 50 až 80.

Nový Zéland V druhé polovině dubna roku 2007 byla sklizeň již téměř ukončena. Celková sklizeň dosáhla 715 t a rok byl hodnocen jako dobrý.

Polsko Předpokládá se, že celková plocha chmele zůstane stejná, tj. cca 2 234 ha, s tím, že dále mírně klesne plocha odrůd *Lomik* a *Izabella* a zvýší se plocha odrůd *Junga* a *Magnum*. Podle oficiálních údajů z certifikace chmele se v roce 2006 sklídilo 2 889 t. Tento údaj byl ovšem zpochybněn firmou Barth s tím, že v rámci přebalování chmele z tradičních obalů do hranolových dochází v Polsku k dvojitmu sčítání množství a odhad polské produkce firmou Barth, potvrzený polskými zástupci, činil pro rok 2006 cca 2 500 t.

Srbsko a Černá Hora Po rapidním snížení ploch chmele v minulých letech se v roce 2007 počítá s nárůstem na 97 ha. V roce 2006 činila celková sklizeň 138 t z 67 ha.

Slovensko Plochy zůstávají stále ve výši 350 ha a až do roku 2011 je zajištěn odbyt na cca 80 % produkce.

Slovinsko V roce 2006 se z 1 507 ha sklídilo celkem 1 873 t chmele. V roce 2007 lze předpokládat nárůst plochy o 60 ha, a to u odrůdy *Aurora* (o 50 ha) a *Styrian Golding* (o 10 ha). Ceny aromatických odrůd pro sklizeň 2007 se pohybují v rozmezí 3,8 - 5,5 EUR/kg. Celkem je zajištěn odbyt na cca 70 % očekávané produkce.

Velká Británie Za Velkou Británií nebyl na jednání přítomen žádný zástupce, a tedy nebyla poskytnuta podrobná informace. V roce 2006 se sklídilo celkem 1 340 t. Očekává se další mírný pokles ploch, a to i přes velmi vysokou úroveň cen aromatických chmelů (na jednání uváděny ceny nad 8 EUR/kg).

USA V roce 2006 se v USA sklídilo z 11 912 ha celkem 24 410 t chmele. Pro rok 2007 se počítá se zvýšením plochy na 12 397 ha s očekávanou produkcí 25 607 t. Celková plocha aromatického chmele se nemění (došlo k mírnému snížení u *Willamette* a k zvýšení u *Cascade*). Plocha hořkých odrůd se zvýšila celkem o 485 ha. Došlo k zvýšení ceny u odrůdy *Willamette* z cca 5,35 EUR/kg na cca 6,5 EUR/kg a cca 5 EUR/kg u odrůdy *Cascade*. Radikálnější cenový vývoj ovšem zaznamenaly smluvní ceny u hořkých chmelů, kde se cena zvedla z úrovně 19 EUR/kg alfy na podzim 2006 na současných 40 EUR/kg alfy. Uzavírány jsou víceleté smlouvy, které začínají na 40 EUR/kg alfy a postupně v horizontu 4 – 5 let klesají k 25 EUR/kg alfy. Firma Hopsteiner představila v USA dvě nové hořké odrůdy *Apollo* a *Bravo*.

Žádné informace nebyly poskytnuty za Portugalsko, Rusko, Jižní Afriku a Ukrajinu.

CHMELAŘSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Jedinečnost českých chmelů

Nejrozšířenější odrůdou je a do budoucna bezpochyby zůstane *Žatecký poloraný červeňák* (ŽPČ), který se v současné době pěstuje v několika klonech v ozdravené i neozdravené formě. Jednotlivé klony a formy se liší částečně v obsahu α -hořkých kyselin, ale skladba chmelových pryskyřic jako celek se v zásadě nemění. To platí nejen o chmelových pryskyřicích, ale i chmelových silicích.

Vynikající pivovarské vlastnosti *Žateckého červeňáku* byly využity i při šlechtění nových českých odrůd chmele hybridního původu. V genetickém základu odrůd *Bor*, *Sládek*, *Premiant* a *Agnus* je v různém poměru zastoupena i tato tradiční česká odrůda. Pojem český chmel nabyl po rozšíření odrůdové skladby pěstovaných chmelů o hybridní odrůdy širšího významu.

České republice se jako první zemi EU podařilo zaregistrovat zeměpisnou ochrannou známku Evropské unie - chráněné označení původu *Žatecký chmel*. Dne 8. května 2007 bylo vydáno nařízení Komise č. 503/2007 o zápisu určitých názvů do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení mimo jiné i *Žatecký chmel* (CHOP).

Evropská komise uděluje ochranné známky "chráněné označení původu" (PDO) a "chráněné zeměpisné označení" (PGI). První známka, kterou dostal *Žatecký chmel*, je přísnější, to znamená, že všechny prvky podílející se na produktu musí pocházet z dané oblasti za použití uznávaného know-how. V druhém případě je postačující, když v dané oblasti probíhá alespoň jedna důležitá fáze výroby, zpracování či přípravy výrobku.

Žádost o toto označení podal v roce 2004 **Svaz pěstitelů chmele ČR**. Příprava na žádost a jednání s Evropskou Komisí a Úřadem pro průmyslové vlastnictví probíhala již od počátku roku 2002. Finální podobu žádosti Svaz pěstitelů chmele ČR také konzultoval s Uníí obchodníků a zpracovatelů chmele ČR, Chmelařským institutem a Ministerstvem zemědělství ČR. Během jednání došlo k řadě úprav tak, aby byly splněny požadavky Komise. Označení se, z původu ke vztahu k zeměpisnému označení, týká pouze *Žateckého poloraného červeňáku* (všech jeho klonů) z *Žatecké chmelařské oblasti*. V rámci Evropské Unie se jedná o první chráněné označení původu týkající se chmele a o jedno z prvních označení udělené českému zemědělskému nebo potravinářskému výrobku.

Vývoj šlechtění chmele v ČR

Na území České republiky se chmel pěstuje téměř tisíc let. *Žatecká chmelařská oblast* se vždy vyznačovala nejvyšší kvalitou chmele, tento chmel se nazývá *Žatecký poloraný červeňák* (dále ŽPČ). Původní porosty byly velmi variabilní jak svou kvalitou, tak i fenotypem. Dle dostupných záznamů první, kdo provedl šlechtitelskou práci na našem území, byl Václav Semš. Jeho chmel, nazývaný „Semšův“, byl pěstován do počátku 20. století. Semš nebyl šlechtitel povoláním, ale pouze množil jako správný pěstitel nejlepší rostliny pro své chmelnice. Později byla tato sadba rozšířena. Doc. Karel Osvald první cíleně založil šlechtění chmele na území ČR, a prováděl výběry nejlepších rostlin z porostů. Získané rostliny naklonoval a pak je ve chmelnici důsledně sledoval a hodnotil. Doc. Osvald byl zakladatelem klonové selekce v České republice, jako první šlechtitelské metody používané u chmele. Touto metodou se získaly všechny klony ŽPČ – k roku 2007 je registrováno 9 klonů. V současné době zaujímají téměř 90 % plochy tří Osvaldovy klony pod označením 31, 72 a 114. Významným mezníkem v pěstování ŽPČ bylo v 90. letech 20. století ozdravení původních rostlin. Všechny pěstované klony byly infikovány virem, které snížily výkonnost ŽPČ. Získáním ozdravené sady se téměř podařilo navrátit výkonnost ŽPČ na původní parametry.

Druhou, v současné době nepoužívanější metodou šlechtění chmele, je křížení. Touto metodou lze zvýšit variabilitu jednotlivých znaků v potomstvech po křížení, a tím lze získat nové perspektivní genotypy. Chmelová rostlina je dvoudomá a pouze samičí rostliny tvoří chmelové hlávky, ve kterých jsou obsaženy významné pivovarské látky, a to především chmelové pryskyřice a silice. Samčí květy po uvolnění pylu zasychají a nedochází k tvorbě hlávek. Problematiku křížení chmele lze shrnout do

několika okruhů. Potomstvo se štěpí a jedinci mají širokou genetickou variabilitu. V potomstvech jsou samčí i samičí rostliny, samce je nutné odstraňovat ze šlechtitelských porostů. Hlavní znaky jsou založeny několika geny, proto je jejich přenos z rodičů na potomstva obtížný. Z důvodu dlouhodobého pěstování je nutné získané nadějně rostliny testovat na stabilitu výkonnosti.

Podle dostupných informací první křížení chmele ve světě provedl ředitel Zemědělské školy v Rakovníku Josef Tomeš, a to v roce 1893. Křížení provedl pro studijní účely a nikoliv pro šlechtění chmele. Ve světě se křížení používalo od počátku 20. století. Bohužel konzervativní přístup ve šlechtění (preferenci výhradně ŽPČ) v České republice způsobil, že tato metoda byla používána až od 50. let 20. století. Křížení zahájil doc. Lubomír Vent. V počátcích šlechtění byla pro křížení nejvíce používána anglická odrůda *Northern Brewer*, která byla nejrozšířenější na světě a především v té době nejvýkonnější. Tehdejší právní předpisy neumožňovaly ve chmelařských oblastech pěstovat jiný chmel, který nebyl původu ŽPČ. Z tohoto důvodu byly první české hybridní odrůdy registrovány později (od poloviny 90. let) oproti ostatním chmelařským zemím ve světě. V současné době je v ČR registrováno 5 hybridních odrůd chmele s obsahem 5 až 15 % alfa hořkých kyselin.

Na konci 20. století bylo šlechtění chmele výhradně zaměřeno na pivovarské parametry chmelových hlávek. Jedním z hlavních kritérií byl obsah a složení chmelových pryskyřic. Preferovaly se odrůdy s vysokým obsahem alfa hořkých kyselin (registrace odrůdy *Agnus*). V současné době je šlechtění chmele zaměřeno na odolnost k biotickým a abiotickým vlivům. Cílem je, aby získané nové genotypy vykazovaly odolnost či vysokou toleranci jak k chorobám i škůdcům, tak i suchu a vysokým teplotám, které v posledních letech zapříčinily pokles hektarových výnosů. Základem pro tvorbu těchto genotypů jsou genetické zdroje chmele a sběr nových planých chmelů, které vykazují požadovanou toleranci k biotickým i abiotickým vlivům. Ministerstvo zemědělství ČR podporuje jak šlechtitelské cíle pro požadovanou odolnost, tak i uchování a rozšíření genetických zdrojů chmele. V posledních letech je velký zájem farmaceutického průmyslu o chmel. Řada chmelových složek (polyfenoly, prenylované flavonoidy, xanthohumol atd.) vykazují výborné zdravotní účinky, proto se šlechtění chmele zaměřuje na požadavky farmacie jako další možnost využití chmele.

V roce 2007 byl podán návrh na registraci novošlechtění 4527 (návrh názvu odrůdy je *Rubín*). Tato nová odrůda vykazuje obsah alfa hořkých kyselin 10 až 14 % hm. Výnos chmele je nad úrovní 2 t/ha. *Rubín* je prvním výsledkem šlechtění na odolnost k abiotickým vlivům, a to především pro svou vysokou vitalitu. Výborně se množí a po výsadbě nového porostu nedochází k úhynu mladých rostlin. Tato nová odrůda je již testována v rámci výzkumných projektů u NAZV a jsou založeny provozní zkoušky. V posledních letech byla získána řada velmi perspektivních genotypů, které vykazují odolnost k biotickým i abiotickým vlivům, dále vykazují optimální složení chmelových pryskyřic a vysoký výnos. Tyto perspektivní genotypy jsou předmětem současné šlechtitelské práce a základem nových výzkumných projektů v oblasti českého chmelařství. Ve šlechtitelském cyklu jsou plně využívány nové poznatky z řešených výzkumných projektů podporovaných MŠMT, GA ČR, MPO a především MZe ČR.

Délka tvorby nové odrůdy chmele

Odrůda	Křížení	Šlechtitelské testace	Registrace	Celkem
Sládek	1969	1970 – 1979	1979 – 1988	20 let
Premiant	1972	1973 – 1991	1992 – 1996	24 let
Agnus	1989	1990 – 1996	1997 – 2001	12 let
Harmonie	1984	1985 – 1996	1997 – 2004	20 let
Rubín	1988	1989 – 2000	2001 – 2007	19 let

Odrůdová skladba a věková struktura chmelnic

Z celkové výměry chmele v roce 2007 dle registru chmelnic k 30. 4. 2007 nadále rozhodující část (4 843 ha tj. 89,9 %) představovala odrůda *Žateckého poloraného červeňáku*. Ve srovnání s rokem 2006 se pěstitelská plocha ŽPČ snížila o 83 ha (tj. 1,69 %). České hybridní odrůdy, které mají ověřený výnosový potenciál 2,0 -2,5 t/ha, zaujímaly 539 ha (z toho *Premiant* 249 ha, *Sládek* 222 ha, *Bor* 17 ha, *Agnus* 51 ha), odrůda *Magnum* 11 ha, *Fuggle* 3 ha a na zbývajících 12 ha byly ostatní odrůdy chmele. Výměra českých hybridních odrůd chmele ve srovnání s rokem 2006 se zvýšila o 115 ha, tj. o 27,12 %. Na zvýšení pěstitelské plochy hybridních odrůd se především podílí nový dotační program 3.h.)

Odrůdová skladba chmele v ČR

Odrůda	Žatecko (ha)	Úštěcko (ha)	Tršicko (ha)	ČR (ha)
ŽPČ*	3 643	632	568	4 843
Agnus	51	0	0	51
Bor	10	7	0	17
Fuggle	0	0	3	3
Magnum	2	7	2	11
Premiant	134	41	74	249
Sládek	157	8	57	222
Ostatní	11	1	0	12
Celkem	5 381	845	736	5 408

Poznámka: * Žatecký poloraný červeňák (všechny klony)

Pramen: ÚKZÚZ Žatec, stav k 30. 4. 2007

Podle údajů ÚKZÚZ se věková struktura porostů chmelnic zhoršuje. Celkově je 45,2 % porostů starších 15 let, podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem dosahuje 35,2 %. Podíl nejproduktivnějších chmelnic ve stáří 5 – 14 let stáří představoval v roce 2006 pouze 44,0 %. Za optimální věk porostu chmele se považuje 5 – 15 roků, od 20. roku výnos silně klesá. Poměrně vyhovující věkovou strukturu má chmelařská oblast Tršicko. Současnou věkovou strukturu chmelnic v ČR uvádí následující tabulka:

Věková struktura porostu chmele podle stavu k 20.8.2006

Období založení porostu	Stáří porostu	Žatecko	%	Úštěcko	%	Tršicko	%	Celkem ČR	%
1986	20 a více	1 566	38,7	310	46,4	31	4,4	1 907	35,2
1987 – 1991	15-19	429	10,6	86	12,9	22	3,1	537	10,0
1992 – 1996	10-14	426	10,5	73	10,9	218	31,1	717	13,2
1997 – 2001	5-9	1 147	28,4	135	20,2	384	54,7	1 666	30,8
2002 – 2006	do 5 let	476	11,8	64	9,6	47	6,7	587	10,8
Celkem		4 044	100	668	100	702	100	5 414	100

Pramen: ÚKZÚZ Žatec

Průměrné stáří konstrukcí se zvyšuje rychleji než u stáří porostů. Celkově je 72,7 % konstrukcí starší 15ti let a konstrukce do 5ti let jsou zastoupeny pouze z 4,2 % z celkové plochy konstrukcí, tj. 7 172 ha.

Příprava pozemku před výsadbou

Hnojení chmelnice

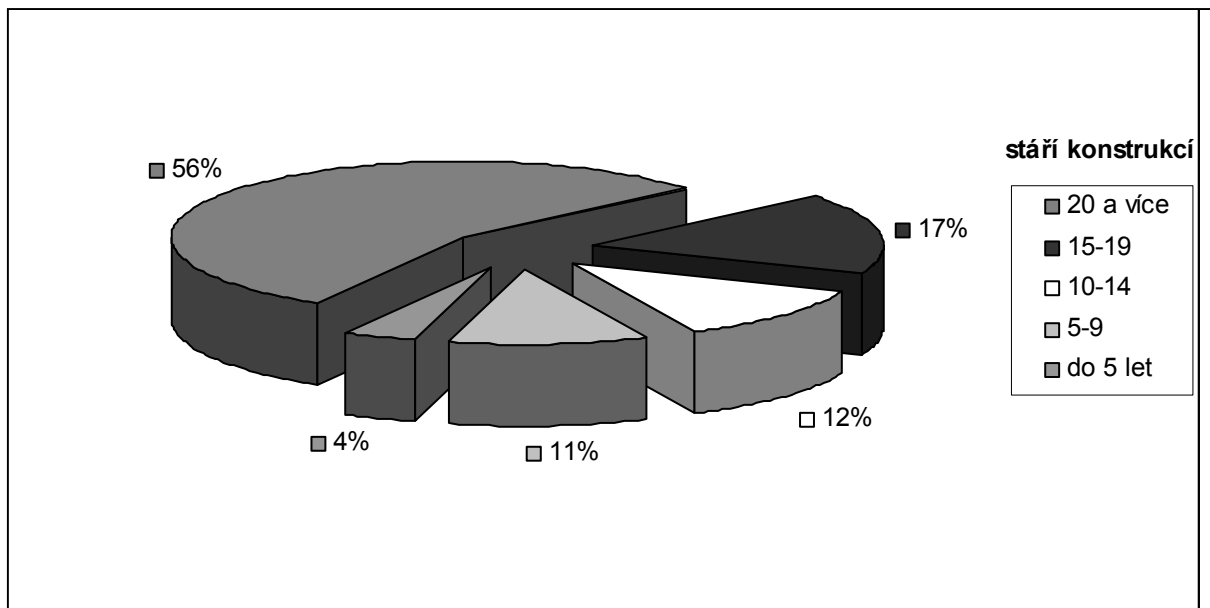

Řez chmele

Zavěšování chmelovodičů

Věková struktura konstrukcí chmele podle stavu k 20. 8. 2006

Pramen: ÚKZÚZ Žatec

V roce 1990, kdy v České republice bylo 10 435 ha chmelnic, se v optimálním věku do 15 let nacházelo 75 % porostů, pouze 8 % porostů bylo starších 20 let. Za nejkritičtější období z hlediska současného stavu je nutno považovat období let 1990 – 1994, které je v současných porostech zastoupeno pouze 370 ha. Tuto tíživou situaci pomohl řešit dotační titul na obnovu chmelnic. Díky této podpoře bylo v roce 2004 ve stáří do 9 let 46 % porostů. K 30. 4. 2004 byl ukončen dotační titul na obnovu porostů, což se dramaticky projevilo v letech 2005 a 2006, kdy výsazy v roce 2005 představovaly méně než 1 % plochy a v roce 2006 pak 2 % plochy.

Při hodnocení roku 2006 je nutno připomenout, že v tomto roce nebyl vypsán žádný podpůrný program pro obnovu konstrukcí chmele. Od roku 2007 lze očekávat zlepšení situace díky čerpání finančních prostředků na výstavbu konstrukcí z programu EAFRD.

Obnova chmelnic a porostů chmele

Na základě výsledků šetření ÚKZÚZ jednoznačně vyplývá nutnost každoroční výsadby nových chmelnic v rozsahu minimálně 350 ha. Tento minimální rozsah obnovy je potřebný k tomu, aby nedocházelo k dalšímu stárnutí porostů a s tím spojenému poklesu výnosů a zhoršování ekonomiky pěstování chmele. Pro zlepšení ekonomiky pěstování má prvořadý význam zvýšení a stabilita výnosů, což lze docílit obnovou chmelnic a jejich zavlažováním.

Obnova chmelnic a především výstavba nových konstrukcí je finančně velmi nákladnou záležitostí. Zájem pěstitelů o výsadbu chmelnic podporovalo MZe ČR v letech 1994 – 2004 tím, že uhrazovalo alespoň část nákladů v roce výsadby v rámci podpůrných programů na obnovu chmelnic.

Rozsah dotační podpory MZe ČR podle podpůrného programu „Obnova vinic, chmelnic, ovocných sadů“ k pokrytí části vynaložených nákladů na obnovu ukazuje následující tabulka. Za období let 1994 – 2004 získali pěstitelé finanční prostředky ve výši zhruba 280,5 mil. Kč k obnově celkem 2 694 ha chmelnic.

Obnova chmelnic s dotační podporou MZe ČR

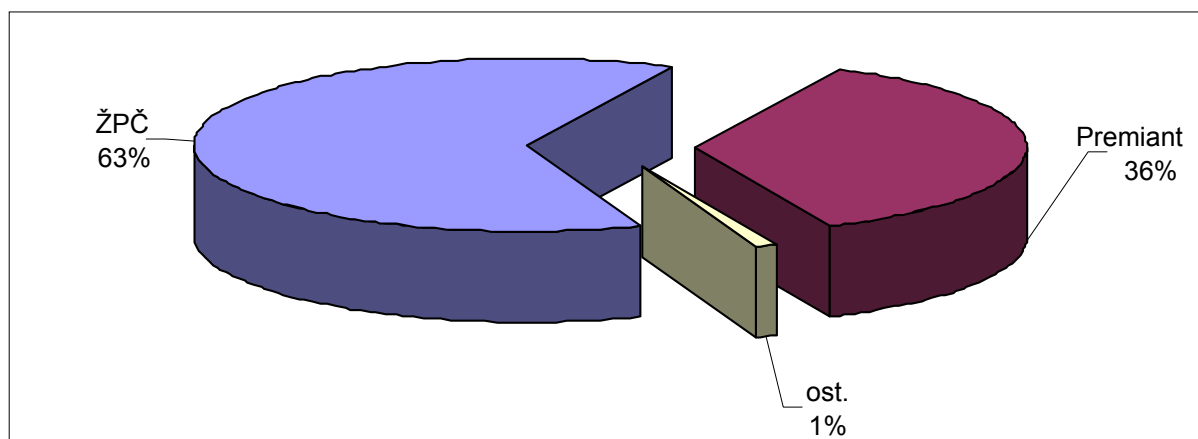
Kalendářní rok	Obnova ha	Vyplaceno mil. Kč	Sazba Kč/ha				závlaha	
			do starých konstrukcí		do nových konstrukcí		ha	Kč/ha
			ha	Kč	ha	Kč		
1994	183	12,8	70 000				-	-
1995	187	18,7	100 000				-	-
1996	437	27,2		42 000		103 000	-	-
1997	341	22,5		50 000		125 000	-	-
1998	304	37,4		100 000		250 000	-	-
1999	304	25,6		60 000		131 700	-	-
2000	275	30,5		77 000		198 000	-	-
2001	277	33,6	129	55 000	148	175 215	133	47 374
2002	103	21,5	14	76 450	89	229 370	88	56 940
2003	194	40,8	77	95 000	117	285 000	49,5	26 540
2004	89	9,9	54	50 200	35	150 600	113	48 700
2005	-	-					94	56 160
2006	-	-					67,5	60 000
Celkem	2 694	280,5					27,5 mil.	

Pramen: MZe ČR

Od roku 2001 je vyhlášen podpůrný program, jehož cílem je finančně podpořit vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích. Od roku 2007 je možno tento program využít i ve školkách. V rámci tohoto dotačního programu byla vybudována kapková závlaha již na 545 ha chmelnic. V roce 2006 v rámci tohoto podpůrného programu bylo vybudováno závlahové zařízení na 67,5 ha chmelnic; dotační podpora MZe ČR činila 4,05 mil. Kč.

Dotační program na obnovu chmelnic byl ukončen k 30. 4. 2004 z důvodu neslučitelnosti s acquis. Na druhé straně byla využita možnost podpory komodity „chmel“ v rámci sektorového navýšení TOP UP. V rámci této podpory (doplňkových přímých plateb) z národních zdrojů byla vyplacena oprávněným žadatelům v roce 2006 částka na podporu pěstování chmele ve výši 6 302,80 Kč/ha.

V roce 2006 byl vyhlášen nový dotační program 3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele. V rámci nového dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 15 Kč/l ks certifikované sazenice při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“. V roce 2006 bylo v rámci tohoto programu vyplaceno celkem 9,2 mil. Kč a byla tak podpořena tak výsadba certifikované sadby na 198,8 ha chmelnic. Nejvíce zastoupenou odrůdou byl ŽPČ a Premiant. Nový dotační titul je vyhlášen i pro rok 2007. Na základě informací Svazu pěstitelů chmele ČR se v roce 2007 očekává obnova porostů s využitím nového dotačního programu 3.h.) na 200 – 250 ha chmelnic.

Odrůdová skladba při realizaci dotačního programu 3.h.) v roce 2006

Pramen: MZe ČR

Příprava pozemku před zapichováním chmelovodičů

Druhé zavádění chmele

První přiorávka chmele

Sklizeň chmele

Vliv průběhu počasí na růst a vývoj chmele v roce 2006

(Zpracováno Chmelařským institutem v Žatci na základě údajů z vlastní meteorologické stanice)

Průběh počasí v roce 2006 ve vegetaci nebyl pro růst a vývoj chmele zcela příznivý. Začátek vegetace roku 2006 byl provázen řadou nepříznivých faktorů. Chmelaře zasáhlo 20. května krupobitím, zejména na Rakovnicku byla poškozena značná část chmelnic se 60 až 100 % poškozením. Celkem bylo poškozeno přes 1 000 ha chmelnic, z toho 300 ha bylo úplně zničeno. Stejně negativně se projevily i jarní záplavy. Bylo postiženo cca 200 ha povodněmi, nejvíce Úštěcko a v Poohří, kde vznikly velké škody na pozemcích, porostech, ale i na konstrukcích. Vysokých teploty a nerovnoměrné rozložení srážek v následujících měsících také nelze posuzovat příznivě. Hodnotíme-li vývoj teplot v roce 2006, můžeme konstatovat, že první čtvrtletí bylo oproti dlouhodobému průměru chladnější.

Jarní práce na chmelnicích bylo možné začít provádět až na sklonku měsíce března. Řez chmele v důsledku nepříznivého vývoje počasí začal v druhé polovině dekády dubna a skončil v třetí dekádě dubna. První dekáda května byla chladnější zejména minimální noční teploty. Nízké teploty ovlivnily nástup rašení chmele a tím i dobu zavádění. Zavádění chmele se podle oblastí začalo ke konci první dekády května a tato pracovní operace byla ukončena až v třetí dekádě května. Průběh teplot v měsíci květnu byl z hlediska dlouhivého růstu příznivý až od druhé dekády. V tomto období dosahoval denní přírůstek zavedených rév kolem 10 cm.

Průměrné měsíční teploty vzduchu (°C)

Měsíc	Rok											Normál (30letý průměr)
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
IV.	8,6	6,2	10,4	9,5	11,1	8,8	9,6	9,3	9,8	10,2	8,9	8,5
V.	12,9	14,4	15,1	15,0	15,5	16,3	16,9	16,6	12,4	14,4	13,7	13,4
VI.	16,5	16,4	18,7	16,7	18,3	16,6	19,6	21,6	16,6	17,5	18,2	16,7
VII.	16,4	18,0	18,4	20,7	17,1	20,5	20,6	20,2	18,4	19,0	22,8	18,0
VIII.	16,7	18,9	18,0	17,1	19,3	20,7	21,2	22,2	19,0	16,8	16,7	17,4
IX.	10,7	13,5	13,4	16,6	14,0	13,0	14,8	15,1	13,6	14,4	16,2	13,5
Průměr	13,6	14,6	15,7	15,9	15,9	16,0	17,1	17,5	15,0	15,4	16,1	14,6

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

V třetí dekádě května (20. 5.) byla na Rakovnicku poškozena značná část chmelnic krupobitím (ze 60 až 100 %), což se nepříznivě projevilo na dalším růstu chmelových porostů a následně na velmi nízké sklizni (0,2 – 0,4 t/ha).

V měsíci červnu byla suma teplot oproti dlouhodobému průměru o 1,5 °C vyšší. Denní přírůstky se pohybovaly kolem 15 cm a dalo se tedy předpokládat, že rostoucí révy dosáhnou do konce června stropu konstrukce. Na konci druhé dekády června (19. 6.) byla část chmelových porostů poškozena krupobitím v různých lokalitách chmelařské oblasti. I v tomto případě došlo na některých chmelnicích k poškození v rozmezí 50 až 95 %, což podstatně ovlivnilo výši výnosu (0,5 – 0,6 t/ha).

Průměrná teplota v měsíci červenci byla o 4,8 °C vyšší než je dlouhodobý průměr (vyskytlo se 16 tropických dnů s maximálními teplotami nad 30 °C). Vysoké teploty negativně ovlivnily celkovou tvorbu habitu chmelových keřů. Habitus keřů byl špičatého až kuželovitého tvaru s krátkými postranními odnožemi. Příliš vysoké teploty a nerovnoměrné rozložení srážek měly negativní vliv i na tvorbu květu. Květ byl na postranních odnožích nasazen středně až řídko. Vysoké teploty, především v třetí dekádě července, měly rovněž nepříznivý vliv na tvorbu lupulinových žlázek a základů pro tvorbu alfa hořké kyseliny u tvořících se chmelových hlávek, což se pak negativně projevilo na jejím celkovém obsahu při sklizni.

Teploty v měsíci srpnu byly značně kolísavé s vysokými denními amplitudami. V první dekádě byly vysoké maximální denní teploty, které měly negativní vliv na vývoj hlávek a tvorbu alfa hořké kyseliny. Ve druhé dekádě došlo k poklesu průměrných denních teplot. Chmelové hlávky byly menšího vzrůstu a ještě na konci druhé dekády srpna nebyly uzavřeny a nedosahovaly fáze technologické zralosti. Obsah alfa hořké kyseliny v hlávkách byl na nízké úrovni a její přírůstky byly minimální.

Porovnání měsíčních úhrnů srážek s dlouhodobým průměrem v roce 2006

Měsíc	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Úhrn srážek v mm	48,8	39,0	72,4	59,5	76,0
Normál v mm	32,0	54,0	56,0	59,0	62,0
Odchylka v mm	+16,8	-15,0	+16,4	+0,5	+14,0

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Srážky v zimních měsících byly mírně nad normálem, a proto byla na počátku vegetace vytvořena dostatečná zásoba půdní vláhy. Na počátku vegetace v měsíci dubnu byly srážky o 16 mm vyšší než je dlouhodobý průměr a v této fázi byly pro růst chmele dostačující.

První dekáda května byla bez srážek, ale vzhledem k pozdní době zavádění výhonů to negativně neovlivnilo rašení a růst výhonů. V další fázi byly srážky celkem rovnoměrně rozloženy a pro růst chmelových rév byly v měsíci květnu dostatečné.

V měsíci červnu byla sice suma srážek oproti dlouhodobému průměru o 16 mm vyšší, ale srážky byly nerovnoměrně rozděleny, o čemž svědčí výskyt srážkově rozdílných dnů ve vegetačním období uvedených v následující tabulce, a proto bylo nutné v první a druhé dekádě června uplatňovat doplňkovou závlahu o výši 25 mm a 20 mm.

Výskyt srážkově rozdílných dnů ve vegetačním období chmele v roce 2006

Měsíc	< 5 mm	5 – 10 mm	10 – 20 mm	> 20 mm	Celkem dnů se srážkou
IV.	10	2	2	-	14
V.	10	4	-	-	14
VI.	5	1	2	1	9
VII.	4	3	2	-	9
VIII.	12	5	1	-	18

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Celková suma srážek v měsíci červenci nebyla rozdílná ve srovnání s dlouhodobým průměrem, ale i v tomto měsíci byly srážky nerovnoměrně rozděleny. V prvních dvou dekádách byly srážky minimální a vzhledem k vysokým denním teplotám docházelo k značnému odparu vody jak z půdy, tak i z rostlin. V tomto období bylo nutné chmelnice opakovaně zavlažovat dávkou 25 mm až 35 mm. Toto období s vysokými denními teplotami a nedostatkem srážek negativně ovlivnilo především fázi tvorby květu a následně i tvorbu chmelových hlávek.

Srážky v prvních dvou dekádách v měsíci srpnu se sice pohybovaly v normálu, ale byly opět nerovnoměrně rozloženy, což mělo nepříznivý vliv na vývoj chmelových hlávek, především na jejich celkovou hmotnost při sklizni. Ve třetí dekádě tj. již v průběhu sklizně, byly srážky v menším rozsahu rovnoměrně rozděleny a na celkový vývoj chmelových hlávek již neměly podstatný vliv.

Množství srážek za vegetační období v Žatci (mm)

Měsíc	Rok											Normál (30letý průměr)
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
IV.	21,2	22,8	14,6	45,8	15,4	67,4	24,4	18,2	10,2	22,9	48,8	32
V.	44,6	26,8	7,4	28,2	38,4	32,4	33,8	43,6	71,6	92,6	39,0	54
VI.	104,4	44,8	75,0	52,8	37,4	30,6	68,2	28,0	73,6	43,6	72,4	56
VII.	50,4	77,2	59,0	68,5	57,7	73,0	64,8	85,4	30,6	94,4	59,5	59
VIII.	115,6	39,4	32,0	17,8	39,2	40,6	89,4	7,2	64,4	28,8	76,0	62
IX.	31,6	16,0	63,0	35,2	24,0	55,8	94,6	2,2	18,8	15,8	33,6	40
Ó	367,8	227,0	251,0	248,3	212,1	299,8	375,2	184,6	269,2	298,1	329,3	303

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Vliv řízených úsporných závlah chmele na výnos a jakost

(Zpracováno Chmelařským institutem v Žatci)

Závlahový režim chmele byl v roce 2006 řízen prognózou potřeby účinných závlahových dávek. Režim byl veden diferencovaně pro odrůdu tradičního Žateckého poloraného červeňáku (Osvaldův klon 72) a pro hybridní odrůdu *Agnus*. Operativní potřeba zavlažování v reálném čase byla stanovena v týdenních intervalech na základě meteorologických podmínek. Po vyhodnocení byla stanovena potřeba závlahové vody k vyrovnání vlivu teplot na tvorbu výnosu. Potřeba doplňkových závlah byla v týdenních intervalech sdělována pěstitelům.

I. Krytí vláhové potřeby chmele v roce 2006

Uplatnění závlahových dávek bylo rozdílné podle odrůdy. U tradičního ŽPČ to bylo 94 mm a u hybridní odrůdy *Agnus* byla závlahová dávka celkem 130 mm. Dodanými závlahovými dávkami bylo celkové množství vody včetně vzdušných srážek v průběhu vegetace u tradiční odrůdy 390 mm a u hybridní odrůdy 426 mm. Obě tyto hodnoty mírně převyšují stanovené doporučené ideální limity pro chmel, ale je nutné brát v úvahu nerovnoměrné rozložení srážek v průběhu vegetace.

Podle výpočtu graficko-analytickou metodou byla závlaha v roce 2006 uplatněna následovně:

Uplatněná závlahová dávka v roce 2006

ŽPČ		AGNUS	
Termín	Závlahová dávka v mm	Termín	Závlahová dávka v mm
10.6.	20	20.5.	25
14.6.	20	9.6.	30
25.6.	18	18.6.	25
7.7.	18	6.7.	30
20.7.	18	21.7.	20
Ó	94	Ó	130

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

2. Vliv závlahy na výnos chmele

Posouzení produkčního, výnosového účinku závlahové vody dodané v roce 2006 bylo vyhodnoceno u zavlažovaných variant (kapková závlaha horem, kapková závlaha podzemní, závlaha mikropostříkem) ve srovnání s kontrolní variantou (bez uplatnění závlahy).

Výnosové výsledky jsou uvedeny v následující tabulce.

Uplatněná závlahová dávka v roce 2006

Způsob závlahy	Výnos svěžího chmele	Výnos suchého chmele	Index
	v kg na 1 révu	v t/ha	v %
ŽPČ			
Podzemní	0,65	2,114	125
Mikropostřik	0,64	2,075	123
Kapková	0,57	1,857	110
Kontrola	0,52	1,688	100
AGNUS			
Kapková	0,58	1,89	112
Kontrola	0,52	1,69	100

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Z dosažených sklizňových výsledků je zřejmé, že závlaha chmele v roce 2006 měla pozitivní vliv na dosažený výnos. Zvýšení výnosu dodanou závlahovou dávkou bylo rozdílné u tradiční odrůdy a hybridní odrůdy. Nejvyšší zvýšení výnosu se dosáhlo u systému podzemní závlahy (25 %). Téměř obdobné výsledky byly docíleny i u závlahy mikropostřikem (22 %). V ČR je nejrozšířenější kapková závlaha horem. Tento způsob závlahy zvýšil výnos přibližně stejně jak u tradiční odrůdy poloraného žateckého červeňáku, tak i u hybridní odrůdy *Agnus* (zvýšení výnosu bylo o 10 %, resp. 12 %).

3. Vliv závlahy na kvalitu chmele

Při sklizni byly odebrány z každé varianty směsné vzorky zelených chmelových hlávek. Po jejich usušení byly hlávky chemicky analyzovány na obsah alfa hořké kyseliny. Získané výsledky jsou uvedeny v přehledu.

Alfa hořké kyseliny a jejich produkce z 1 ha v roce 2006

Způsob závlahy	Alfa kys.	Index	Produkce alfy	Index
	(v % hm. v suš.)	alfy v %	v kg na ha	produkce v %
ŽPČ				
Podzemní	1,61	89	34,03	112
Mikropostřik	1,63	90	33,82	111
Kapková	1,73	96	33,12	109
Kontrola	1,80	100	30,38	100
AGNUS				
Kapková	10,56	103	199,58	115
Kontrola	10,29	100	173,90	100

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

V roce 2006, který byl z hlediska průběhu počasí nepříznivý na tvorbu alfa hořké kyseliny ve chmelových hlávkách, se potvrdily dříve získané poznatky o tom, že závlaha chmele zvyšuje výnos, ale mírně snižuje obsah alfa hořké kyseliny. Úměrně s tím, jaké bylo dosažení zvýšení výnosu, klesal naopak obsah alfa hořké kyseliny. U kapkové závlahy spodem a mikropostřikem byl obsah alfa hořké kyseliny oproti kontrole nižší cca o 10 % v hmotnostním vyjádření. Poněkud nižší snížení obsahu alfa hořké kyseliny jsme zaznamenali u kapkové závlahy horem (4 % v hmotnostním vyjádření). U hybridní odrůdy *Agnus* získané výsledky alfa hořké kyseliny ve chmelových hlávkách mají oproti tradiční naší odrůdě opačnou tendenci. U zavlažovaného chmele se obsah alfa hořké kyseliny mírně zvýšil (o 3 % v hmotnostním vyjádření).

4. Uplatnění závlahy chmelnic v chmelařských oblastech

V roce 2006 se rozšířil progresivní způsob kapkové závlahy o dalších 67,5 ha chmelnic. V současné době je tento způsob závlahy vybudován cca na 900 ha chmelnic. Na některých lokalitách se k závlaze chmelnic v blízkosti vodních toků používá i jiný způsob závlahy (závlaha podmokem, závlaha pásovými zavlažovači). Celková plocha zavlažovaných chmelnic v roce 2006 činila 1 050 ha.

Sklizeň a hektarové výnosy chmele v roce 2006

Celkově lze rok 2006 charakterizovat jako výnosově podprůměrný. Oproti roku 2005 se jedná o propad v produkci o 30,4 %, v porovnání s rokem 2004 byl propad o 13,6 %. Současně lze rok 2006 charakterizovat jako silně podprůměrný i co do obsahu alfa hořkých látek.

Celkem bylo v roce 2006 vyrobeno 5 453,4 t chmele, při hektarovém výnosu 1,01 t/ha. V Žatecké oblasti bylo vyrobeno 3 645,5 t (tj. výnos 0,9 t/ha), v Ústěcké oblasti 725,6 t (tj. výnos 1,09 t/ha) a v Tršické oblasti 1 082,3 t (tj. výnos 1,54 t/ha).

Největším podílem (86,5 %) se na produkci podílela odrůda ŽPČ celkem s 4 717,9 t produkce. Největší propad v produkci ŽPČ zaznamenala Žatecká oblast (výnos 0,85 t/ha), kde, pokud posuzujeme produkci z dlouhodobého pohledu se jednalo o jeden z nejhorších výnosů v historii. V ostatních chmelařských oblastech lze vzhledem k vývoji klimatických podmínek hodnotit sklizeň ŽPČ jako průměrnou.

Ačkoli za poslední roky plochy odrůd Sládek a Premiant rostou, produkce v roce 2006 byla nižší než v letech 2005 a 2004. U odrůdy Premiant se jedná dokonce o nejnižší výnos od roku 1999. Velký podíl na nízké produkci odrůd Sládek a Premiant má nepříznivý vývoj povětrnostních podmínek a poškození porostů kroupami a povodní.

Produkce chmele 2006 v ČR – podle odrůd k 8. 12. 2006

Oblast/odrůda	Sklizňová plocha (ha)	Z toho výsaz (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t.ha ⁻¹)
ŽATECKO				
ŽPČ	3 722	61	3 181,6	0,85
Agnus	51	0	86,6	1,70
Bor	10	0	4,8	0,48
Premiant	95	21	116,6	1,23
Sládek	157	0	242,6	1,54
Ostatní	9	0	13,3	1,48
Žatecko – celkem	4 044	82	3 645,5	0,90
ÚSTĚCKO				
ŽPČ	633	6	682,0	1,08
Bor	7	0	8,9	1,27
Magnum	5	0	8,4	1,68
Premiant	14	9	13,6	0,97
Sládek	8	0	11,8	1,47
Ostatní	1	0	0,9	0,90
Ústěcko – celkem	668	15	725,6	1,09
TRŠICKO				
ŽPČ	571	0	854,3	1,49
Magnum	2	0	4,3	2,15
Premiant	72	0	114,6	1,59
Sládek	57	12	109,1	1,91
Tršicko – celkem	702	12	1 082,3	1,54
CELKEM ČR	5 414	109	5 453,4	1,01

Pramen: ÚKZÚZ Žatec

Dlouhodobé trendy ve výměře chmelnic a sklizni chmele ukazuje následující tabulka:

Sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce sušeného chmele v ČR

Sklizňový rok	Sklizňová plocha ha	Index (1989/90=100%)	Výnos t.ha ⁻¹	Produkce celkem (t)
1989	10 468	100,00	1,03	10 794
1990	10 435	99,70	0,90	9 437
1991	10 385	99,20	0,95	9 827
1992	10 522	100,50	0,81	8 536
1993	10 686	102,10	0,90	9 637
1994	10 200	97,40	0,90	9 220
1995	10 074	96,20	0,98	9 913
1996	9 355	89,40	1,08	10 126
1997	7 466	71,30	0,99	7 412
1998	5 657	54,00	0,87	4 930
1999	5 991	57,20	1,08	6 453
2000	6 095	58,20	0,80	4 865
2001	6 075	58,03	1,09	6 621
2002	5 968	57,01	1,08	6 442
2003	5 942	56,76	0,93	5 527
2004	5 838	55,77	1,08	6 311
2005	5 672	54,18	1,38	7 831
2006	5 414	51,72	1,01	5 453

Pramen: ÚKZÚZ Žatec

Pod kontrolou ÚKZÚZ bylo v roce 2006 upraveno celkem 7 831,2 t chmele české provenience, z toho bylo zpracováno do granulí 4 552 t.

Přehled certifikovaného chmele české provenience (t)

Kalendářní rok/ produkt	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Granulovaný chmel	3 340	3 285	3 024	3 699,3	3 738,7	3 777	3 944	4 552
Upravený chmel	550	754	573	537,8	314,5	305	241	251
Neupravený chmel	1 584	1 179	1 794	1 808,0	1 314,0	1 657	2 180	1 228

Pramen: ÚKZÚZ Žatec

Mimo chmel české provenience bylo v ČR v roce 2006 upraveno pod kontrolou do granulí 317 t zahraničního chmele.

Přehled certifikovaného chmele cizí provenience (t)

Kalendářní rok/ produkt	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Granulovaný chmel	660	848	723	793	844	818	372	317
Upravený chmel	12	0	0	0	0	7	0	0

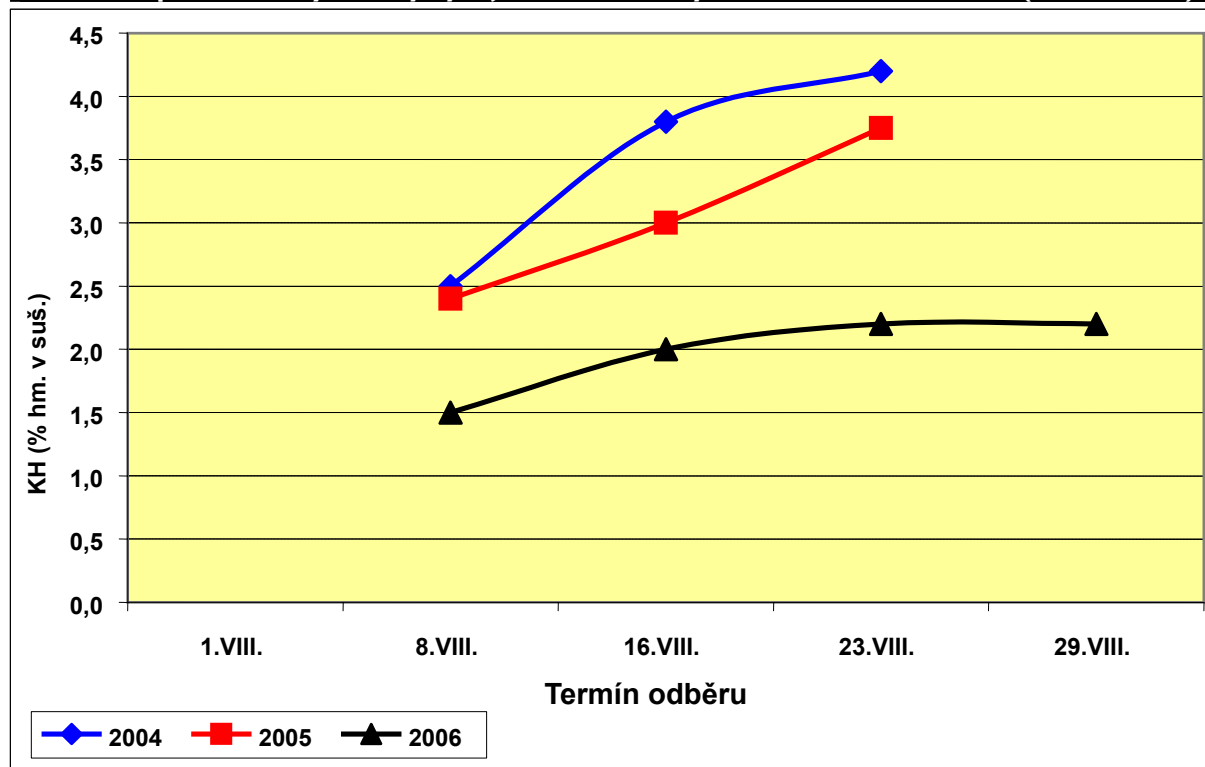
Pramen: ÚKZÚZ Žatec

Kvalita českých chmelů ze sklizně 2006

Kvalitu českých chmelů zásadním způsobem ovlivnily povětrnostní podmínky vegetační sezóny. Mimořádně horké léto ovlivnilo rozhodující růstovou fázi chmele, období květu a hlávkování. Abnormální povětrnostní podmínky v období hlávkování a zrání chmele se projeví v nízkém obsahu hořkých látek, zejména u ŽPČ a odrůdy Premiant. Tvorbu alfa kyselin v ŽPČ v roce 2006 nejlépe dokumentuje následující graf, na kterém je uvedena dynamika nárůstu obsahu hořkých látek v období

dozrávání. Obsah alfa kyselin v ŽPČ se v roce 2006 ve všech chmelařských oblastech pohyboval v intervalu 2,0 až 2,5 % hm. (vyjádřeno jako konduktometrická hodnota chmele dle metody ČSN v % hm. v suš.).

Meziroční porovnání dynamiky vývoje obsahu alfa kyselin v ŽPČ na Žatecku (2004 – 2006)

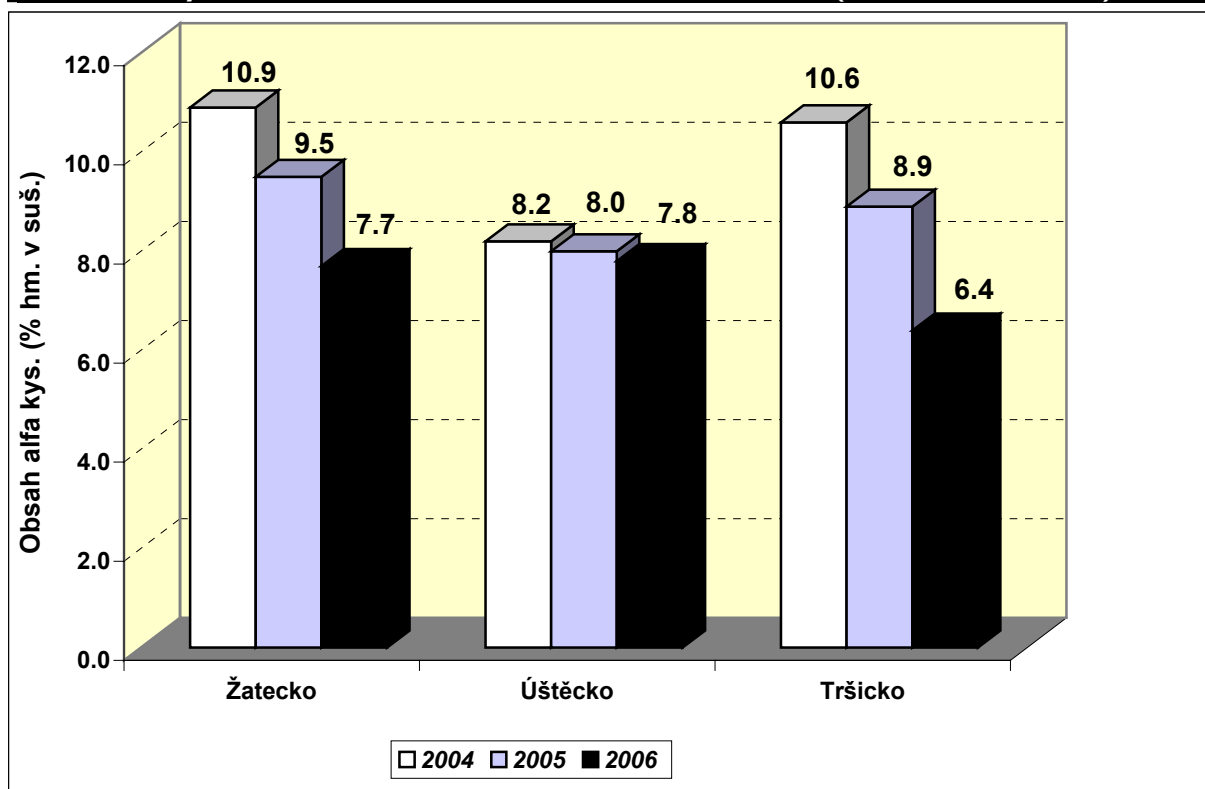
Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Z pohledu dlouhodobého hodnocení je ročník 2006 rokem s dosud nejnižším doloženým obsahem alfa kyselin v Žateckém červeňáku v historii. V tomto ohledu jsou výsledky ještě horší než v roce 1994. Není náhodou, že pro oba extrémní ročníky je typickým rysem vegetační sezóny mimořádně teplé počasí ve fázi květu a hlávkování, doprovázené nedostatkem atmosférických srážek.

Průměrný obsah α -hořkých kyselin v odrůdě *Premiant* se pohyboval v rozmezí 6,4 až 7,8 % hm. v suš. V meziročním srovnání 2006/2005 se u odrůdy *Premiant* jedná o značný propad obsahu alfa kyselin, který je v Žatecké oblasti 20 % rel., na Tršicku bezmála 30 % rel. V porovnání s rokem 2004 je propad ještě výraznější (až 40 % rel.). Povětrnostní podmínky vegetační sezóny ovlivnily obsah alfa kyselin v odrůdě *Premiant* s vegetační dobou na úrovni ŽPČ velmi výrazným způsobem. Průměrný obsah α -hořkých kyselin v odrůdě *Sládek* se pohyboval v rozmezí 6,1 až 6,9 % hm. v suš. Odrůda se, vzhledem k delší vegetační době, vyrovnala s povětrnostními podmínkami ročníku 2006 podstatně lépe. Meziroční pokles obsahu alfa kyselin 2006/2005 v Žatecké a Tršické oblasti, kde se odrůda pěstuje nejvíce, je max. 8 % rel. Obsah alfa hořkých kyselin v produkčních porostech odrůdy *Agnus* ve Stebníku, Nesuchyni a Mradicích se pohyboval v hodnotách 9,0 až 14,3 % hm. v suš., což je přibližně na stejné úrovni jako v roce 2005.

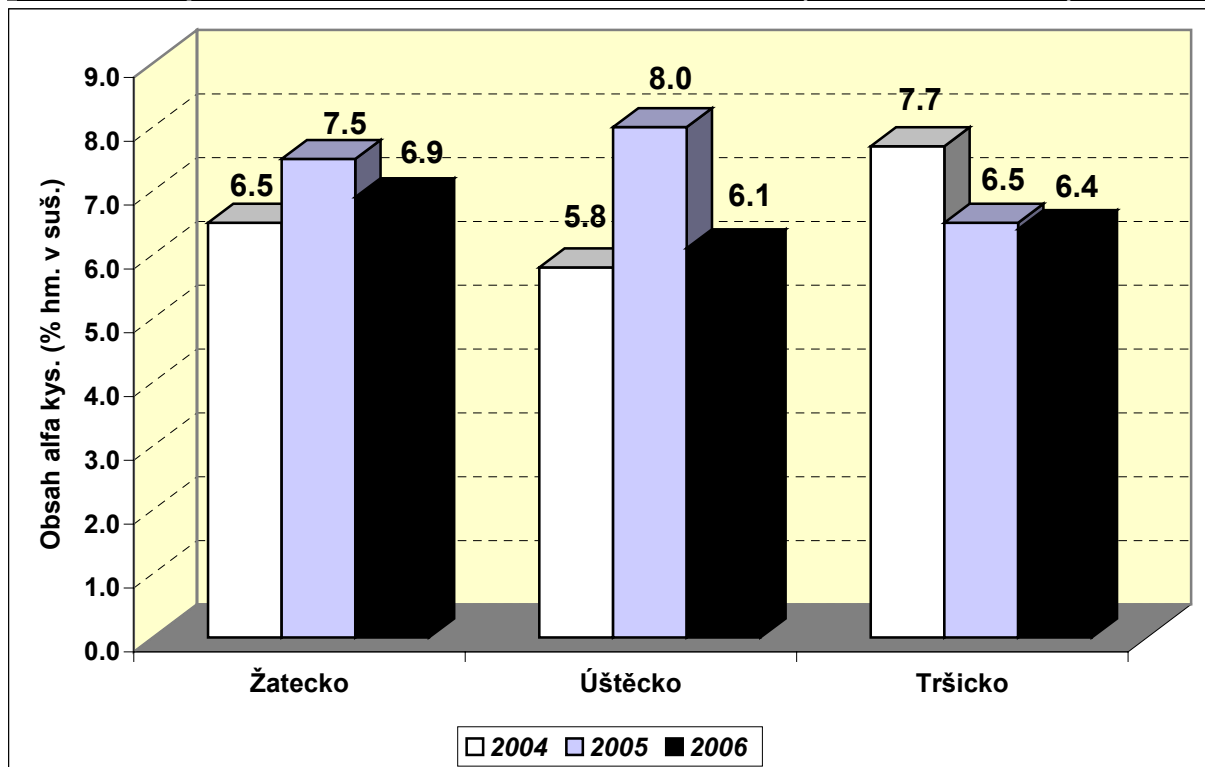
Dalším průvodním jevem abnormálního průběhu povětrnostních podmínek v roce 2006 bylo nerovnoměrné zakvétání a později i dozrávání porostů. Hlávky zůstávaly dlouho otevřené a uzavíraly se postupně a velmi pomalu. Mnohdy bylo nutno přistoupit ke sklizni nezralých porostů z důvodu zhoršujícího se zdravotního stavu. Vnější projevem byla slabá a nevýrazná vůně chmelových hlávek způsobena nízkým, v průměru polovičním, obsahem chmelových silic v porovnání s předešlými ročníky (viz. následující tabulka na straně 40). Míra snížení obsahu silic byla vyšší než průměrný pokles obsahu alfa hořkých kyselin.

Obsah alfa kyselin v odrůdě Premiant v letech 2004 až 2006 (HPLC, % hm. v suš.)

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Obsah alfa kyselin v odrůdě Sládek v letech 2004 až 2006 (HPLC, % hm. v suš.)

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Průměrné obsahy chmelových silic v českých odrůdách chmele ze sklizně 2006

Odrůda	Obsah silic (% hm.)	
	Typické hodnoty	Průměr 2006
Žatecký červeňák	0,4 – 0,8	0,3
Sládek	1,0 – 2,0	0,8
Premiant	1,0 – 2,0	0,9
Agnus	2,0 – 3,0	1,3

Pramen: Chmelařský institut, s.r.o. Žatec

Důležitým kvalitativním ukazatelem chmele je obsah biologických příměsí. Průměrný obsah biologických příměsí v českých chmelech v roce 2006 činil 2,7 % hm.

Hodnocení kvality chmele ze všech pěstitelských oblastech provedl v období po sklizni jako každoročně Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. Praha. Analyzovány jsou vzorky odebírané v průběhu celé sklizně ze všech tří pěstitelských oblastí v ČR. Výsledky byly získány na základě analýzy souboru 163 vzorků čerstvě sklizeného chmele. Z toho bylo 89 vzorků standardních klonů Žateckého poloraného červeňáku, 49 vzorků chmelů z ozdravené sadby ŽPČ, 12 vzorků chmele odrůdy Sládek a 13 vzorků odrůdy Premiant.

Od roku 1993 jsou analýzy celého souboru vzorků prováděny v souladu se světovým trendem vysoce specifickým stanovením α - i β - frakce hořkých kyselin a jejich analogů pomocí HPLC. Při hodnocení kvality chmele je nutno brát v potaz použitou metodu stanovení α -hořkých kyselin. Hodnoty stanovení jednotlivými metodami nejsou plně porovnatelné (konduktometrická hodnota je zpravidla vyšší nežli výsledek analýzy pomocí HPLC, při stanovení se totiž uplatňují i další složky pryskyřic). Analýzy celého souboru vzorků na obsah α -hořkých kyselin a obsah β -hořkých kyselin včetně jejich analogů byly provedeny kapalinovou chromatografií podle Analytiky EBC (metoda 7.7).

Průměrné hodnoty kvality ŽPČ ze sklizně 2006 (údaje uvedeny v sušině vzorku)

Pěstitelská oblast	α -HPLC % hmot.	α -HPLC 2004	Kohumulon % z α -HPLC	α -HPLC / β -HPLC	β -HPLC % hmot.	β -HPLC 2004	Kolupulon % z β -HPLC	Vlhkost % hmot.
Žatecká	2,3	3,5	25,1	0,53	4,3	4,7	40,8	6,9
Úštěcká	2,1	3,6	24,9	0,50	4,2	5,1	40,3	6,3
Tršická	2,4	3,8	26,0	0,64	3,7	4,6	41,0	7,9
Průměr ČR	2,3	3,6	25,1	0,53	4,2	4,8	40,7	6,9
Průměr za 14 let	3,5	3,6	25,0	0,73	4,8	4,9	40,7	7,5

Pramen: VÚPS Praha, a. s.

Průměrná hodnota (vážený průměr) α -HPLC standardního ŽPČ v České republice je 2,3 % hm. v sušině, tj. 2,1 % hm. v původním chmelu. V porovnání s rokem 2005 a shodně i s průměrem za posledních 14 let je o 1,3 % hm. v sušině nižší. V nejvýznamnější žatecké oblasti byl průměrný obsah alfa hořkých kyselin o 1,2 % hm. v sušině nižší oproti roku 2005. Průměrný obsah β -hořkých kyselin (HPLC) v celé ČR ve výši 4,2 % hm. v sušině (4,5 % hm. v původním chmelu) je ve srovnání s rokem 2005 o 0,6 % hm. v sušině nižší.

Vývoj analytických hodnot chmele (Žatecký poloraný červeňák)

Ročník	áHPLC (% hmot.) oblast			âHPLC (% hmot.) oblast			ãHPLC/âHPLC		
	Žatecká	Tršická	Úštěcká	Žatecká	Tršická	Úštěcká	Žatecká	Tršická	Úštěcká
1995	3,6	3,5	3,0	4,7	4,6	4,5	1,31	1,31	1,50
2000	4,0	4,2	4,1	5,6	5,7	5,4	1,40	1,37	1,32
2001	4,0	4,1	3,7	5,0	5,3	5,2	1,28	1,32	1,43
2002	3,1	3,0	2,0	4,8	5,1	4,1	1,64	1,72	2,08
2003	3,2	3,1	3,0	4,5	4,5	4,3	1,41	1,47	1,43
2004	3,9	3,3	3,9	4,3	4,1	5,0	1,12	1,25	1,28
2005	3,5	3,6	3,8	4,7	5,1	4,6	1,35	1,43	1,19
2006	2,3	2,1	2,4	4,3	4,2	3,7	1,87	2,00	1,54
Průměr	3,5	3,4	3,2	4,7	4,8	4,6	1,42	1,48	1,47

Údaje uvedeny v sušině vzorku.

Pramen: VÚPS Praha, a. s.

Průměrná hodnota α -hořkých kyselin ve chmelech odrůdy **Sládek**, pocházející z Žatecké a Tršické oblasti, činila 6,5 % hm. v sušině, tj. 6,1 % hm. v původním chmelu a průměrný obsah β -hořkých kyselin 6,5 % hm. v sušině (6,1 % hm. v původním chmelu). Průměrný obsah α -hořkých kyselin byl v porovnání s rokem 2005 o 0,3 % hm. v sušině (5 % rel.) nižší, hodnota β -hořkých kyselin byla nižší o 0,6 % hm. v sušině (8 % rel.).

Průměrná hodnota α -hořkých kyselin ve chmelech odrůdy **Premiant**, pocházející z Žatecké a Tršické oblasti, činila 7,6 % hm. v sušině, tj. 7,0 % hm. v původním chmelu a průměrný obsah β -hořkých kyselin 6,0 % hm. v sušině (5,6 % hm. v původním chmelu). Průměrný obsah α -hořkých kyselin byl v porovnání s rokem 2005 o 1,4 % hm. v sušině (16 % rel.) nižší, hodnota β -hořkých kyselin byla naopak oproti roku 2005 vyšší o 0,7 % hm. v sušině.

Ceny chmele a trh s chmelem

Podle údajů ČSÚ průměrná cena zemědělských výrobců sušeného chmele ze sklizně 2006 činila 129 579 Kč/t (bez rozlišení odrůd), tj. 107,7 % skutečnosti roku 2005. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2006 se zvýšila vlivem snížené nabídky v důsledku nízké sklizně. V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2007 smluvně zajištěno 4 640,1 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí). Průměrná cena suchého chmele dle registrace pro rok 2007 je 133 579,7 Kč/t. Pro sklizeň 2008 k 27. 3. 2007 je dle registrace smluvně zajištěno 3 287,4 t chmele.

Cenový vývoj u chmele (CZV)

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Kč/t	146 411	146 879	142 771	120 039	123 864	132 068	133 603
Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Kč/t	134 121	107 690	118 113	130 708	120 347	129 579	

Poznámka: bez rozlišení odrůd

Pramen: ČSÚ

Vývoj kurzu a zejména posilování české měny vůči hlavním světovým měnám nejenom snižuje hodnotu vyvezeného chmele, ale výrazně ovlivňuje i celkovou konkurenceschopnost oboru z pohledu vývoje nákladů.

Ekonomika pěstování chmele

Vývoj nákladů na pěstování chmele a ceny chmele nepříznivě ovlivňují rentabilitu pěstování chmele již od od poloviny devadesátých let.

Ekonomikou výroby chmele se zabývá Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky. Vzhledem k poměrně vysoké pracnosti technologie pěstování chmele (600 pracovních hodin na 1 ha), rostoucím finančním nárokům na pořízení materiálových vstupů a energetické náročnosti, je zabezpečení efektivnějšího pěstování chmele obtížné. V roce 2006/07 se odhaduje zvýšení nákladů na 1 ha chmele u podniků právnických osob (meziročně o 2,8 %), zejména v důsledku růstu přímých materiálových nákladů (zvýšení cen sadby, hnojiv, cen pohonných hmot a LTO pro sušení chmele), růstem nákladů pomocných činností a pracovních nákladů (zvýšování mezd, vyšší odvod sociálního a zdravotního pojištění, náklady na stravování, ubytování sezónních pracovníků). Vlivem podstatného snížení intenzity výroby chmele v důsledku nepříznivého vývoje počasí se náklady na 1 t výrobku (podle odhadu VÚZE) v roce 2006 zvýšily. Vzhledem k této skutečnosti se odhaduje, že v roce 2006 se míra rentability výroby chmele meziročně snížila a dosáhla záporných hodnot.

Odhad nákladů na výrobu chmele za rok 2006 vychází ze šetření o nákladovosti zemědělských výrobků za rok 2005 v rámci sítě FADN.CZ (šetření vycházející z podvojného účetnictví, tj. za podniky právnických osob). Pro kvalifikovaný odhad za rok 2006 byly u jednotlivých položek využity indexy cen vstupů do zemědělství.

Ekonomika pěstování chmele (údaje na 1 ha u právnických osob)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
Přímé náklady ¹⁾ (Kč/ha)	98 935	112 993	106 005	105 654	110 279	127 017	131 250
Nepřímé náklady (Kč/ha)	51 533	45 503	42 593	39 497	38 706	48 017	48 631
Náklady celkem (Kč/ha)	150 468	158 495	148 598	145 151	148 985	175 034	179 881
Tržba na (Kč/ha)	124 687	158 938	119 085	136 249	137 564	173 322	130 522
Hektarový výnos (t)	0,92	1,18	1,09	0,94	1,06	1,43	1,01
Průměrná realizační cena (Kč/t)	134 477	136 568	112 144	131 097	130 702	122 784	129 579
Výrobové náklady (Kč/t)	163 446	133 887	135 768	153 778	141 004	122 248	178 582
Míra rentability (%)	-17,7	2,0	-17,4	-14,7	-7,3	0,4	-27,4
Počet podniků	16	15	18	18	16	15	-

Pramen: Výběrové šetření o nákladovosti zemědělských výrobků v síti FADN.CZ; VÚZE,

Poznámka: ¹⁾ Do přímých nákladů jsou zahrnuty přímé materiálové náklady celkem, ostatní přímé náklady a mzdové a osobní náklady celkem.

* odhad

Výběrové šetření o vlastních nákladech rostlinných a živočišných výrobků v síti FADN.CZ vychází z doporučené a MF ČR odsouhlasené metodiky kalkulace nákladů. U každého respondenta se zjišťují podklady o nákladovosti za všechny druhy výkonů výroby. Náklady dané k jednotlivým výrobkům (osiva, hnojiva, externí služby atd.) se přiřadí k plodině, ostatní nákladové položky (elektrická energie, úroky apod.) za hospodářství se poměrově rozpočítávají jako režijní náklady. Soubor respondentů výběrového šetření zahrnuje zhruba 280 podniků s podvojným účetnictvím a postupně se zvyšující počet podniků fyzických osob s jednoduchým účetnictvím, který v roce 2005 dosáhl zhruba 850 respondentů. U chmele se do šetření zapojilo 15 podniků v roce 2005.

Rozhodující vstupy pro pěstování chmele (nafta, LTO, mzdy, hnojiva, drátek, ochrana, atd.) stále rostou, zatímco cena chmele po jejím dramatickém poklesu v polovině devadesátých let již 10 let více méně stagnuje. Nejvýznamnějším faktorem u ceny je dlouhodobé posilování české měny vůči euru i dolaru. Pokud bychom si dovolili srovnání cenové hladiny piva, tak ve stejném období vzrostla v ČR více než dvojnásobně a reagovala tak citlivě na růst cen vstupů.

Změny cen pohonných hmot reagují na světový trh obchodu s ropou. Vývoj ceny lehkých topných olejů, používaných pro sušení chmele, koresponduje s vývojem cen pohonných hmot. Náklady na

ochranu chmele se liší podle stanoviště a podle provedené ochrany. Spotřeba přípravků a rozsah ošetření má vzrůstající tendenci se zvyšujícím se výnosem chmele a v závislosti na průběhu povětrnostních podmínek. Obdobně to platí i pro spotřebu průmyslových hnojiv.

Změny minimální mzdy v jednotlivých letech významně ovlivňují růst mzdových nákladů při pěstování chmele. Za posledních 10 let došlo k trojnásobnému zvýšení minimální mzdy. K tomuto navýšení je nutné připočítat ještě další zvýšení nákladů na pracovní sílu vyšším odvodem sociálního a zdravotního pojištění, náklady na stravování, ubytování sezónních pracovníků atd.

Podle údajů Chmelařského institutu je při obhospodařování 1 ha chmele spotřebováno: 330 litrů pohonných hmot, 420 kg vodícího drátku, 800 litrů LTO, hnojiva – 160 kg č.ž. N, 130 kg č.ž. P₂O₅, 160 kg č.ž. K₂O, 70 kg Mg. Spotřeba pesticidů závisí na rozsahu komplexního ošetření proti všem chorobám a škůdcům. Mzdové náklady odpovídají potřebě 600 pracovních hodin, z toho 240 hodin na úrovni minimální mzdy, 160 hodin kvalifikované ruční práce a 200 hodin práce specialistů (traktoristé, opraváři a obsluha sklizňové techniky).

Přehled vývoje cen některých vstupů při pěstování chmele

Položka rok	Energie (Kč/Kw)	Nafta (Kč/l)	Palivo LTO (Kč/l)	Pesticidy (Kč/ha)	Hnojiva (Kč/t)	Vodící drátek (Kč/kg)	Min. mzda (Kč)
2000	2,76	20,72	12,03	21 895	4 497	15,06	4 625
2001	3,36	17,15	8,90	24 866	5 015	15,00	5 000
2002	3,34	15,28	6,84	24 783	5 137	15,10	5 700
2003	2,96	15,45	7,29	22 112	5 312	15,50	6 200
2004	3,07	19,41	10,86	25 500	5 850	16,50	6 700
2005	3,10	22,11	14,09	23 196	6 200	23,50 ¹⁾	7 185
2006	3,36	22,72	14,20	23 488	5 860	20,50	7 955

Pramen: Chmelařský institut Žatec, Chmelařství družstvo Žatec

Poznámka: Cena hnojiv – průměr 10 druhů použitých na ÚH Stekník, min. mzda – roční průměr

¹⁾ Průměrné ceny pro rok 2005 dalších chmelovodičů: 1 ks humulianu – 1,50 Kč; 1 svazek vodících drátků (300 vodících drátků) 580,- Kč, tj. 1,93 Kč/ks

Pěstitelé se snaží o zlepšení své ekonomické situace stálým hledáním úspor a zlepšováním produktivity. Usilují také o zvyšování výnosů, ale to je úkol, kterého nelze bez rozsáhlé obnovy chmelnic dosáhnout.

Pěstování chmele v ČR je podle sledování VÚZE dlouhodobě pod hranicí rentability. Vzhledem k tomu, že pěstitelé nemají dostatek finančních prostředků pro nákup nových technologií, využívají sklizňové technologie, konstrukce i porosty, jejichž stáří překračuje 20 let.

Náklady na výstavbu chmelnicové konstrukce

Pěstování chmele na drátěných chmelnicových konstrukcích má svoji tradici již 150 let. Všechny stroje a zařízení jsou upraveny pro pěstitelskou technologii ošetřování rostlin vysázených ve chmelnicové konstrukci. Nejčastěji jsou používány chmelnicové konstrukce o výšce 7 metrů.

Výstavba nových chmelnicových konstrukcí je velmi materiálově náročná investice, která musí splňovat určité pevnostní požadavky. Náklady na výstavbu nové chmelnice se skládají z materiálových, pracovních a ostatních režijních nákladů. K nákladům mohou být připočteny další režijní náklady zpravidla provedené jako služby (např. příprava územního rozhodnutí, projektové dokumentace, geometrické zaměření po výstavbě ve výši cca 10 000 Kč/ha). Rostoucí materiálové náklady a požadavky na zvýšení zatížení konstrukcí zhoršují podmínky pro jejich obnovu.

Materiálové náklady na výstavbu 1 ha chmelnice

Položka nákladů	Množství jednotek (ks, kg/ ha)	Jednotková cena (v Kč/ks; Kč/kg)	Cena celkem (Kč)
Chmelnicové sloupy	110 – 150	1 000 – 1 500	110 000 – 225 000
Kotvy	80 – 110	250 – 500	20 000 – 55 000
Podložky pod sloupy	110 – 150	30 – 45	3 300 – 6 750
Konstrukční lana nebo dráty	1 600 – 4 500	48 – 21	76 800 – 94 500
Svorky	1 200	8	9 600
Kroužky sloupů	110 – 150	35	3 850 – 5 250
Mat. náklady celkem			223 550 – 396 100

Pramen: Chmelařský institut Žatec,

Ostatní náklady na výstavbu 1 ha chmelnice

Položka nákladů	Množství jednotek	Cena celkem (Kč)
Likvidace staré chmelnice		20 000
Příprava pozemku		50 000
Výstavba chmelnice	200 – 250 hod	50 000 – 62 500
Dopravní náklady		5 000 – 20 000
Strojní práce		10 000 – 20 000
Služby		10 000
Ostatní náklady celkem		145 000 – 182 500

Pramen: Chmelařský institut Žatec,

Celkové náklady na výstavbu jsou dány rozsahem použitých a nových materiálů, vlastním podílem práce investora na realizaci výstavby a zvoleným typem chmelnicové konstrukce, např. podle požadavků na předpokládané výnosy chmele. Rozsah celkových nákladů na výstavbu chmelnicové konstrukce je v rozsahu 368 550 Kč až 578 600 Kč/ 1 ha chmelnice.

Spotřeba chmele v českých pivovarech

Odhaduje se, že celková spotřeba chmele a chmelových výrobků v ČR se v roce 2006 meziročně zvýšila o 6 048 kg na 142 878 kg (v přepočtu na alfa hořké kyseliny), tj. o 4,4 % v důsledku vyššího výstavu piva a zvýšení měrné spotřeby chmele. Podle předběžných údajů se zvýšila spotřeba granulovaného chmele⁴ (o 1,2 %) a jeho podíl na celkové spotřebě chmele a chmelových výrobků v roce 2006 činil 44,1 % (45,5 % v roce 2005), spotřeba lisovaného chmele se zvýšila o 8,1 % a spotřeba extraktů o 7,0 %. Chmelový extrakt, který byl do konce roku 2004 téměř výhradně zahraničního původu, byl v roce 2006 používán také z nové české odrůdy *Agnus* (9,6 %, 8,0 % v roce 2005 ze spotřeby extraktu). Podle předběžných údajů se spotřeba českého chmele a chmelových výrobků v roce 2006 meziročně zvýšila pouze o 0,7 %, zatímco spotřeba zahraničního chmele a chmelových výrobků se zvýšila o 8,4 % V roce 2006 došlo podle předběžných údajů k meziročnímu zvýšení spotřeby tuzemských chmelových extraktů (o 28,4 %), ale spotřeba tuzemského granulovaného chmele, vyrobeného z nových hybridních odrůd českého chmele, meziročně klesla (o 3,0 %). Odhad spotřeby alfa hořkých kyselin na výrobu 1 hl piva je 7,23 g, tj. 100,7 % skutečnosti roku 2005.

⁴ Pivovary dávají přednost granulovanému chmelu s ochranou před oxidací, zejména peletám typu P 90, ale i P 45 vzhledem k jejich trvanlivosti, snadnějšímu dávkování a malému objemu. Lisovaný chmel, používaný v tuzemských pivovarech, je tuzemské provenience a používá se jen v několika pivovarech.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD ČESKÉ REPUBLIKY S CHMELEM

Dovoz a vývoz chmele

V roce 2006 došlo oproti předcházejícímu roku ke snížení dovozu chmele ve všech kategoriích chmelových produktů. K výraznému snížení dovozů došlo především u hlávkového chmele, především poklesem dovozů z Polska a Německa. Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2006 byl podle předběžných údajů ČSÚ realizován ve výši 519,4 t, tj. 57,2 % skutečnosti roku 2005. Surový chmel je do ČR dodáván převážně za účelem zpracování, zejména z Polska a z Německa⁵. Dovoz granulovaného chmele v roce 2006 činil 221,8 t, tj. 81,3 % skutečnosti roku 2005.

Vzhledem k zvyšování produkce českých pivovarů a poklesu dovozů chmelových produktů, je zřejmé, že polovina spotřeby chmele v českých pivovarech je již tvořena českým chmelem. Především pro chmelení v granulované formě se v českých pivovarech používají téměř výhradně české odrůdy chmele, tj. ŽPČ, Bor, Sládek, Premiant, Agnus.

Dovoz chmele do ČR včetně obchodní výměny v rámci EU (v tunách)

(podpoložky 12101000, 12102010, 12102090, 13021300, 33019021)

Kalendářní rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Chmelové šišťice, nerozdrcené	797,5	1 148,5	1 033,6	1 010,3	908,4	519,4
Chmelové šišťice drcené, granulované, obohacené lupulinem	94,4	24,3	24,8	68,2	70,1	65,6
Chmelové šišťice ost. drcené, granulované	39,2	34,1	47,7	64,3	202,8	156,2
CHMEL CELKEM	931,1	1 206,9	1 106,1	1 142,8	1 181,3	741,2
Šťávy, výtažky z chmele*	148,5	137,0	166,8	231,5	67,6	69,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * součet podpoložek 13021300 a 33019021

Více než 80 % produkce chmele ze sklizně 2006 bylo exportováno. Vývoz chmele v roce 2006 činil 4 442,1 t, tj. 80,2 % skutečnosti roku 2005. Z tohoto důvodu znamená vliv silného kurzu české koruny vůči EUR, americkému dolaru i japonskému jenu velkou konkurenční nevýhodu, která značně snížila hodnotu vyvezeného chmele⁶. Nižší sklizeň chmele roku 2006 se částečně odrazila na snížení celkového vývozu chmele v roce 2006. Za zvýšením vývozu granulovaného chmele je nutné vidět především dozvuky rekordní sklizně roku 2005. Chmelových extraktů bylo v roce 2006 vyvezeno 9,94 t, tj. 45,8 % skutečnosti roku 2006. Podle předběžných výsledků dosáhlo v roce 2006 saldo zahraničního obchodu s chmelem a chmelovými výrobky v hodnotovém vyjádření 671,4 mil. Kč, tj. ve srovnání s rokem 2006 snížení kladného salda o 29,7 mil. Kč.

⁵ Z Polska bylo v roce 2006 dovezeno 254,5 t, z Ukrajiny 142,7 t a Německa 30,9 t surového lisovaného chmele.

⁶ Směnná hodnota české měny vůči EUR byla ve 3. čtvrtletí 2006 o 22,2 % vyšší než ve 3. čtvrtletí 1999; vůči americkému dolaru byla vyšší o 43,3 % a vůči japonskému jenu o 47,5 % vyšší než ve 3. čtvrtletí 2000; vůči slovinskému tolaru byla vyšší o 37,7 % než ve 3. čtvrtletí 1998.

Vývoz chmele z ČR včetně obchodní výměny v rámci EU (v tunách)

(podpoložky 12101000, 12102010, 12102090, 13021300, 33019021)

Kalendářní rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Chmelové šišťice, nerozdrčené	2 038,4	1 985,0	1 415,7	1 234,7	1 879,0	678,1
Chmelové šišťice drčené, granulované, celkem	3 257,5	3 319,6	2 981,6	3 923,8	3 660,0	3 763,9
CHMEL CELKEM	5 295,9	5 304,6	4397,3	5 158,5	5 539,0	4 442,0
Šťávy, výtažky z chmele*	17,4	13,3	26,4	7,1	21,7	10,6

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * součet podpoložek 13021300 a 33019021

Největším odběratelem českého chmele zůstává Japonsko. Téměř 2 000 t chmelových výrobků (chmelové granule typu G 90 a typu G 45) odebraly v roce 2006 japonské pivovary. Japonské pivovary Asahi, Kirin, Sapporo a Suntory jsou největšími odběrateli českého chmele, kteří odebírají až 40 % české úrody ŽPČ. Výsledky zahraničního obchodu ČR za rok 2005 odráží nejen dobré výsledky sklizně chmele v roce 2005, ale i možnost bezcelní výměny a jednodušší administraci obchodů v rámci EU od vstupu ČR do EU. Realizuje se větší obchod s chmelem ve formě extraktů či s granulovaným chmelem.

Vývoz chmele z České republiky bez rozlišení typu výrobku (KN 1210, tj. lisovaný chmel, G 90 a G 45) 2000 – 2006

Země	Množství (kg) 2001	Množství (kg) 2002	Množství (kg) 2003	Množství (kg) 2004	Množství (kg) 2005	Množství (kg) 2006*
SRN	1 888 620	1 861 059	1 319 652	1 241 497	1 899 748	688 725
Japonsko	1 805 101	1 587 902	1 218 429	1 610 429	1 621 826	1 996 920
Polsko	512 201	717 461	762 647	558 039	303 275	215 066
Slovensko	258 838	157 786	112 028	127 635	64 465	72 114
Rusko	136 090	103 600	124 169	158 948	320 254	322 245
Čína+Hong Kong	135 040	74 120	138 240	164 280	138 320	237 620
Vel. Británie	125 930	204 812	361 147	167 420	415 235	273 547
Makedonie	110 160	0	55 080	36 720	36 720	0
Belgie	76 140	68 200	93 548	247 746	76 350	128 729
Rumunsko	45 368	64 381	74 741	48 946	62 594	59 983
USA	44 962	15 640	1 000	24 652	15 615	17 120
Rakousko	31 005	19 005	10 000	0	0	727
Maďarsko	27 332	21 600	0	15 400	2 800	25 365
Finsko	23 360	87 140	5 050	111 815	25 240	121 039
Ukrajina	22 440	4 000	8 080	22 572	87 722	73 415
Brazílie	11 550	0	9 320	0	3 520	2 600
Irsko	10 000	0	21 520	0	0	0
Chorvatsko	6 000	0	0	0	0	0
Litva	6 000	1 032	0	1 178	0	0
Kypr	3 600	0	0	0	0	2 500
Bělorusko	3 500	500	0	14 700	23 500	20 000
Turkmenistán	3 200	3 900	500	2 040	0	4 290
Francie	2 500	0	0	0	0	195
Nizozemsko	2 400	239 092	7 800	14 280	80	160

Tabulka pokračuje na následující straně

Dokončení tabulky

Země	Množství (kg) 2001	Množství (kg) 2002	Množství (kg) 2003	Množství (kg) 2004	Množství (kg) 2005	Množství (kg) 2006*
Bulharsko	500	600	0	0	1 780	10 200
Moldávie	377	1 640	800	1 016	572	44
Lotyšsko	360	240	240	360	0	0
Mongolsko	290	120	200	80	0	0
Vietnam	290	440	1 000	13 584	40 445	29 170
Kazachstán	118	1 760	240	0	200	1 970
Tunisko	108	200	250	0	320	400
Švýcarsko	50	0	0	120	0	0
Itálie	25	0	2 549	3 670	2 620	17 658
Nový Zéland	24	0	0	0	100	0
Filipíny	10	0	0	45	3 160	4 020
Indie	0	20 160	30 240	20 460	31 555	40 339
Kuba	0	36 800	6 834	21 060	25 680	8 320
Španělsko	0	9 100	16 670	0	0	2 817
Ázerbajdžán	0	902	0	6 800	200	7 920
Bahamy	0	900	0	0	0	0
Uzbekistán	0	300	0	0	0	10 209
Austrálie	0	0	320	520	600	1 140
JAR	0	0	0	10	0	58 550
Švédsko	0	0	0	0	0	4 000
Tadžikistán	0	0	0	0	0	120
Estonsko	0	0	480	0	0	0
Norsko	0	0	209	200	201	0
Mexiko	0	0	0	480	120	400
Slovinsko	0	0	3 050	0	0	0
Dánsko	0	0	0	0	0	70
Jugoslávie	0	0	0	15 600	0	0
Panama	0	0	0	0	0	6 380
Nepál	0	0	0	250	0	0
Gruzie	0	0	0	500	1 400	5 000
Kanada	0	0	0	0	600	3 940
Řecko	0	0	0	0	90	75
Korea	0	0	0	0	20	0
Peru	0	0	0	0	0	10 300
Albánie	0	0	0	0	0	3 840
CELKEM	5 293 507	5 304 662	4 397 203	4 652 572	5 249 169	4 489 402

Pramen: Svaz pěstitelů chmele ČR

Poznámka: * odhad

V celní statistice se v roce 2006 objevily 3 nové země, které rozšířily celkový počet zemí, do nichž byl český chmel v minulých osmi letech vyvezen, na celkový počet 63. Hodnota vyvezeného chmele sice opětovně přesáhla úroveň 800 mil. Kč (v roce 2004 – 841 mil. Kč, v roce 2005 – 805 mil. Kč.)

PIVOVARNICTVÍ VE SVĚTĚ, TRH S PIVEM

Podle předběžných údajů firmy Hopsteiner zaujímá ČR sedmnácté místo ve světě z hlediska celkové produkce piva s roční produkcí cca 19,2 mil. hl. Česká republika se podílí 1,2 % na světové výrobě piva a 3,5 % na výrobě piva v Evropě. Největšími světovými producenty piva v roce 2006 byli: Čína (320,0 mil. hl), USA (232,0 mil. hl), Německo (105,0 mil. hl) a Rusko (93,0 mil. hl).

Světová produkce piva ve vybraných zemích

Stát	Mil. hl					+ / - změna %		
	2002	2003	2004	2005	2006*	Podíl v %	04/05	05/06*
USA	233,0	230,4	234,4	230,8	232,0	14,1	-0,5	-0,3
Čína	236,0	262,2	291,0	315,0	320,0	19,5	+8,2	+1,6
Německo	108,4	105,5	105,8	105,3	105,0	6,4	0,0	-0,3
Brazílie	85,0	83,0	82,6	88,0	91,0	5,5	+6,5	+3,4
Japonsko	69,3	65,0	65,5	65,1	65,0	4,0	-0,6	-0,2
Velká Británie	56,7	58,0	58,8	56,0	56,0	3,4	-4,8	+0,0
Mexiko	64,0	66,4	62,0	70,0	72,0	4,4	+12,9	+2,9
Rusko	73,9	75,6	84,2	89,2	93,0	5,7	+5,9	+4,3
Španělsko	27,9	29,7	30,2	31,0	32,0	1,9	+2,6	+3,2
Jihoafrická rep.	24,4	25,3	25,5	26,0	26,5	1,6	+2,0	+1,9
Nizozemsko	24,9	25,1	23,8	24,6	24,5	1,5	+3,4	-0,4
Kanada	22,0	23,0	23,1	23,2	23,2	1,4	+0,4	+0,0
Polsko	26,0	27,3	28,0	29,0	30,0	1,8	+3,6	+3,4
Francie	18,3	18,1	18,6	18,5	18,4	1,1	-0,5	-0,5
Česká republika	18,1	17,9	18,8	19,1	19,2	1,2	+1,6	+0,5
Austrálie	17,5	17,3	16,9	17,0	17,2	1,0	+0,6	+1,2
Venezuela	16,0	15,0	21,6	22,0	22,0	1,3	+1,9	+0,0
Kolumbie	16,0	15,5	12,8	14,0	14,5	0,9	+9,4	+3,6
Belgie	15,7	15,7	17,4	17,2	17,3	1,1	-1,1	+0,6
Ukrajina	15,0	26,9	19,2	24,0	27,0	1,6	+25,0	+12,5
Maďarsko	7,5	7,8	6,9	7,0	7,0	0,4	+1,4	+0,0
Slovensko	4,8	4,8	4,2	4,2	4,3	0,3	0,0	+2,4
SVĚT CELKEM	1 450,9	1 496,5	1 551,8	1 610,6	1 641,4		+3,8	+0,9
- z toho Evropa	506,0	516,2	531,4	544,4	555,5	33,8	+2,4	+2,0
Amerika	479,8	478,9	483,6	497,2	504,8	30,8	+2,8	+1,5
Asie	380,0	415,2	448,5	474,9	484,1	29,5	+5,9	+1,9
Afrika	63,6	64,8	67,1	72,8	75,5	4,6	+8,5	+3,7
Austrálie	21,5	21,4	21,0	21,3	21,5	1,3	+1,4	+0,9

Poznámka: 2006 * předběžné údaje

Pramen: Hopsteiner

PIVOVARNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

České pivovarství pokračovalo v růstu posledních let. Pivovary podle údajů Českého svazu pivovarů a sladoven vyprodukovaly v roce 2006 nejvíce piva ve své historii. Celkový výstav dosáhl objemu 19 787 405 hl piva, což je o 3,8 % více než v roce 2005 a byl i překonán doposud nejvyšší výstav z roku 1992. V tuzemsku se spotřebovalo 16 252 000 hl, což je meziroční nárůst o 1,8 %.

Vývoj výstavu piva v ČR

Rok	Výstav piva					Počet pivovarů v ČR	Prům. výstav I pivovaru tis. hl / rok
	Celkem mil. hl	Lahvového ¹⁾		Na vývoz			
		mil. hl	%	mil. hl	%		
1950	9,245	1,690	18,28	0,036	0,38	176	53
1960	11,418	4,531	39,68	0,425	3,72	129	89
1970	16,267	7,369	45,30	0,950	5,84	104	157
1980	17,475	9,502	54,37	1,601	9,16	81	221
1990	19,198	10,708	55,78	1,934 ²⁾	10,07	71	270
1995	17,838	9,524	53,39	1,403	7,87	70	255
1996	18,242	9,979	54,70	1,791	9,82	65	281
1997	18,649	10,058	53,93	1,954	10,48	62	301
1998	18,262	9,618	52,58	1,749	9,56	61	300
1999	17,863	8,710	48,76	1,401	7,84	56	319
2000	17,916	8,500	47,44	1,700	9,49	52	314
2001	17,881	8,848	48,49	1,855	10,37	54	319
2002	18,178	8,841	48,64	1,975	10,86	54	337
2003	18,548	9,098	49,05	2,130	11,48	54	386
2004	18,753	9,467	50,48	2,638	14,07	53	354
2005	19,069	9,698	50,86	3,099	16,25	53	360
2006	19,787	10,324	52,11	2,591	73,37	53	373

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Poznámka: ¹⁾ do kategorie lahvé pivo je zahrnuto i pivo v plechovkách, PET lahvích a ve spotřebitelských soudcích

²⁾ od roku 1990 jsou dodávky piva na Slovensko vykázány v rámci vývozu

Největšími výrobci piva zůstávají Plzeňský Prazdroj, a s., dále Pivovary Staropramen, a s. a Budějovický Budvar, n. p. Mezi sedmičku největších pivovarů, které uvaří 84 % piva u nás, dále patří Královský pivovar Krušovice, a s., PMS Přerov, a s., DRINKS UNION, a s. a Starobrno, a s. Zbývající pivovary uvaří 16 % a poměr výstavu mezi oběma skupinami je po několik let stabilní. V ČR je v současné době 48 průmyslových pivovarů a jejich počet se několik let nezměnil. Nárůst počtu zaznamenává kategorie minipivovarů, jejichž počet se blíží k 60.

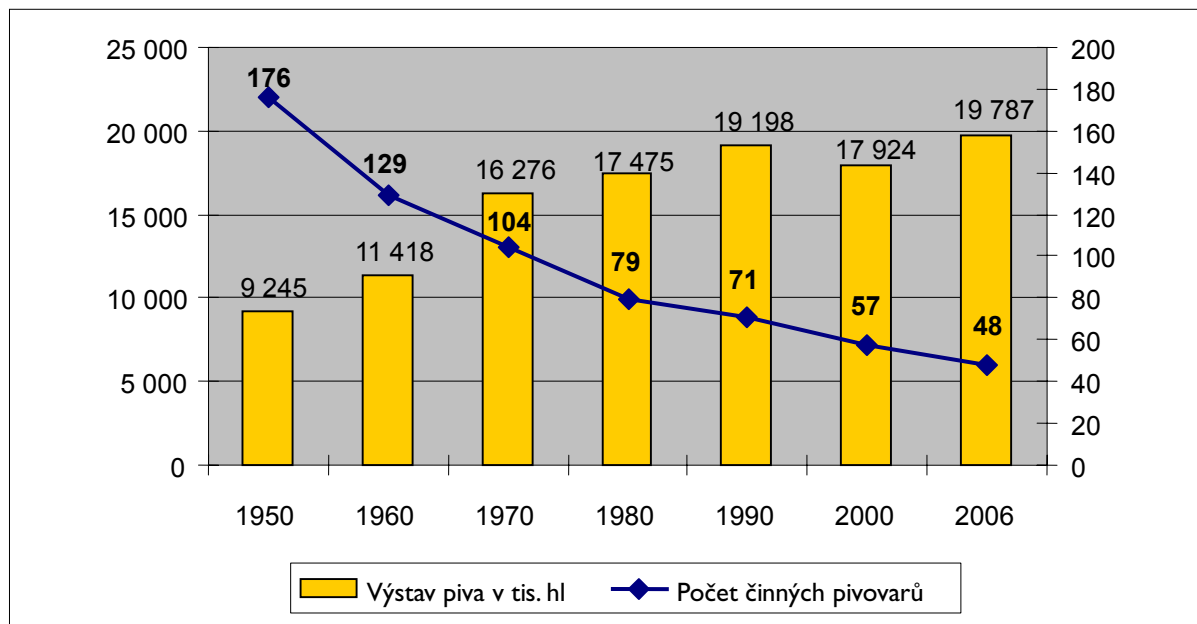
Porovnáváme-li výstav piva na základě struktury pivovarů, nejvíce se změnil roční výstav piva oproti roku 2005 u kategorie 120 – 200 tis. hl tj. snížil o 282 tis. hl a u kategorie nad 1 000 tis. hl tj. zvýšil o 437,4 tis. hl.

Struktura pivovarů v roce 2006

Roční výstav v tis. hl	Počet pivovarů	Výstav piva v tis. hl	% z celk. výstavu
Do 20	7	30,2	0,15
20 – 60	8	286,5	1,45
60 – 120	14	1 261,1	6,37
120 – 200	7	1 084,6	5,48
200 – 300	6	1 556,7	7,87
300 – 500	2	836,0	4,23
500 – 1 000	3	2 328,0	11,76
Nad 1000	6	12 404,3	62,69
Celkem	53	19 787,4	100,00

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Vývoj produkce českého pivovarství v porovnání s počtem činných pivovarů v letech 1950-2006

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Nejdynamičtější nárůst zaznamenává nealkoholické pivo, které je dnes vařeno 19 pivovary a jehož celkový výstav v roce 2006 dosáhl objemu 328 tisíc hl, což je 1,65 % celkové výroby a meziročně vzrostl o 37 %. Pro srovnání, v roce 2000 činila celková produkce nealkoholického piva 117 000 hl a podíl na celkovém výstavu nepřesáhl 0,65 %. Nejvíce piva se stáčí do lahví a dále do sudů, rychleji rostou prozatím menší objemy piva dodávaných v plechovkách a cisternách, na popularitě výrazně ztrácí pivo nabízené v PET lahvích. Podle barvy je nejvíce prodávané pivo světlé (97,0 % celkového výstavu piva), nepatrný podíl mají piva tmavá a polotmavá (3,0 %).

Výstav piva v roce 2006 podle odbytového určení v sortimentním členění

Sortimentní členění	Výstav piva		z toho:			
	celkem (tis.)		pro tuzemsko		pro vývoz	
	hl	%	hl	%	hl	%
Podle obalů						
Lahve	9 633,8	48,7	7 295,9	44,9	2 337,9	66,2
Plechovky	673,3	3,4	421,5	2,6	251,7	7,1
Pet lahve	12,3	0,1	8,3	0,1	3,9	0,1
Minisoudky	4,8	0,0	4,1	0,0	0,7	0,0
Sudy	8 839,2	44,6	8 060,1	49,6	779,3	22,0
Cisterny	624,0	3,2	461,8	2,8	162,2	4,6
Celkem	19 787,4	100,0	16 251,7	100,0	3 535,7	100,0
Podle druhů						
Lehká piva	373,2	1,9	334,6	2,0	38,5	1,1
Piva se sníž.obs.cukru	21,8	0,1	19,5	0,1	2,3	0,1
Výčepní piva	11 650,5	58,9	10 805,7	66,5	844,8	23,8
Ležáky	7 319,7	37,0	4 736,9	29,2	2 582,9	73,1
Speciální piva	88,0	0,4	67,1	0,4	20,9	0,6
Nealkoholická piva	327,9	1,7	283,7	1,8	44,2	1,3
Ochucená piva	3,4	0,0	2,4	0,0	1,0	0,0
Svrchně kvašená piva	2,9	0,0	1,8	0,0	1,1	0,0
Celkem	19 787,4	100,0	16 251,7	100,0	3 535,7	100,0
Podle barvy						
Světlé pivo	19 198,5	97,0	15 987,1	98,4	3 211,4	90,8
Tmavé a polotmavé pivo	586,0	3,0	261,7	1,6	324,3	9,2
Řezané pivo	2,9	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0
Celkem	19 787,4	100,0	16 251,7	100,0	3 535,7	100,0

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Cenový vývoj u piva

Ceny průmyslových výrobců piva nadále rostou především z důvodu zvyšujících se nákladů na podporu prodeje a distribuci piva, zejména vlivem růstu cen PHM. Mimo výše uvedené důvody růstu cen piva nelze opomenout neustálý růst cen energií. Průměrná roční cena průmyslových výrobců piva sudového výčepního se ve srovnání s rokem 2005 zvýšila o 6,7 % a průměrná roční cena průmyslových výrobců piva sudového ležák se zvýšila o 2,3 % ve srovnání s rokem 2005.

Ceny průmyslových výrobců**Vývoj průměrných měsíčních cen průmyslových výrobců v roce 2006 v Kč / hl**

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pivo sudové výčepní	1466,48	1533,09	1530,49	1522,01	1522,94	1522,02	1508,36	1530,9	1529,08	1528,02	1607,67	1596,14
Pivo sudové ležák	2010,39	1998,00	2009,55	2021,85	2020,87	2016,36	2000,96	2017,26	2019,22	2017,87	2149,63	2140,18

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny

Vývoj průměrných měsíčních spotřebitelských cen piva v roce 2006 v Kč / 0,5 l piva

Název výrobku	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pivo výčepní, světlé, lahvé	8,47	8,47	8,40	8,42	8,47	8,37	8,41	8,35	8,35	8,38	8,37	8,32
Pivo ležák – značkové, světlé, lahvé	16,25	16,16	16,42	16,06	16,38	16,44	16,39	16,37	16,42	16,50	16,44	16,25

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny piva ve veřejném stravování zůstávají přibližně na stejné úrovni roku 2005.

Průměrná spotřeba piva v ČR v litrech na 1 obyvatele a rok

rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
spotřeba	161,4	161,1	159,8	159,9	156,9	159,9	160,9	160,5	156,5	158,1

Poznámka: * předběžný údaj, Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Pramen: ČSÚ

Průměrná spotřeba piva v České republice je 158,1 litrů na jednoho obyvatele a rok. Nárůst spotřeby piva byl ovlivněn nejen mimořádně příznivým počasím, ale i tím, že se na celkové domácí spotřebě piva stále více podílejí i zahraniční návštěvníci České republiky.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD ČESKÉ REPUBLIKY S PIVEM

V roce 2006 se celkem vyvezlo 3 535,7 tis. hl piva včetně obchodní výměny v rámci EU (dle VÚPS), což je nejvíce v dosavadní historii českého pivovarnictví. V roce 2006 se meziročně zvýšil vývoz piva o 14 %. V roce 2006 export tvořil 18 % celkové produkce našich pivovarů, zatímco např. v roce 2001 to bylo pouhých 10,4 %.

Vývoz piva dle hlavních odběratelských zemí - 2006

Odběratelská země	Vývoz v tis. hl	Index 2006/2005
Německo	1 443,1	120,8
Slovensko	502,9	109,1
Velká Británie	262,9	93,4
USA	187,9	98,0
Švédsko	174,6	128,9
Rusko	166,0	132,9
Belgie	139,3	123,2
Maďarsko	89,0	57,9
Rakousko	88,3	121,3
Itálie	88,2	173,9
Finsko	45,5	130,5
Kanada	32,9	105,8
Polsko	30,6	81,4
Holandsko	29,9	179,2
Francie	24,7	115,3
Švýcarsko	22,2	123,7
Dánsko	19,5	116,9
Španělsko	18,5	112,1
JAR	17,9	184,1
Litva	15,1	126,1
Celkem 20 zemí	3 399,3	113,5
Ostatní	136,4	129,4
Celkem	3 535,7	114,1

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. Praha

Poznámka: včetně obchodní výměny v rámci EU.

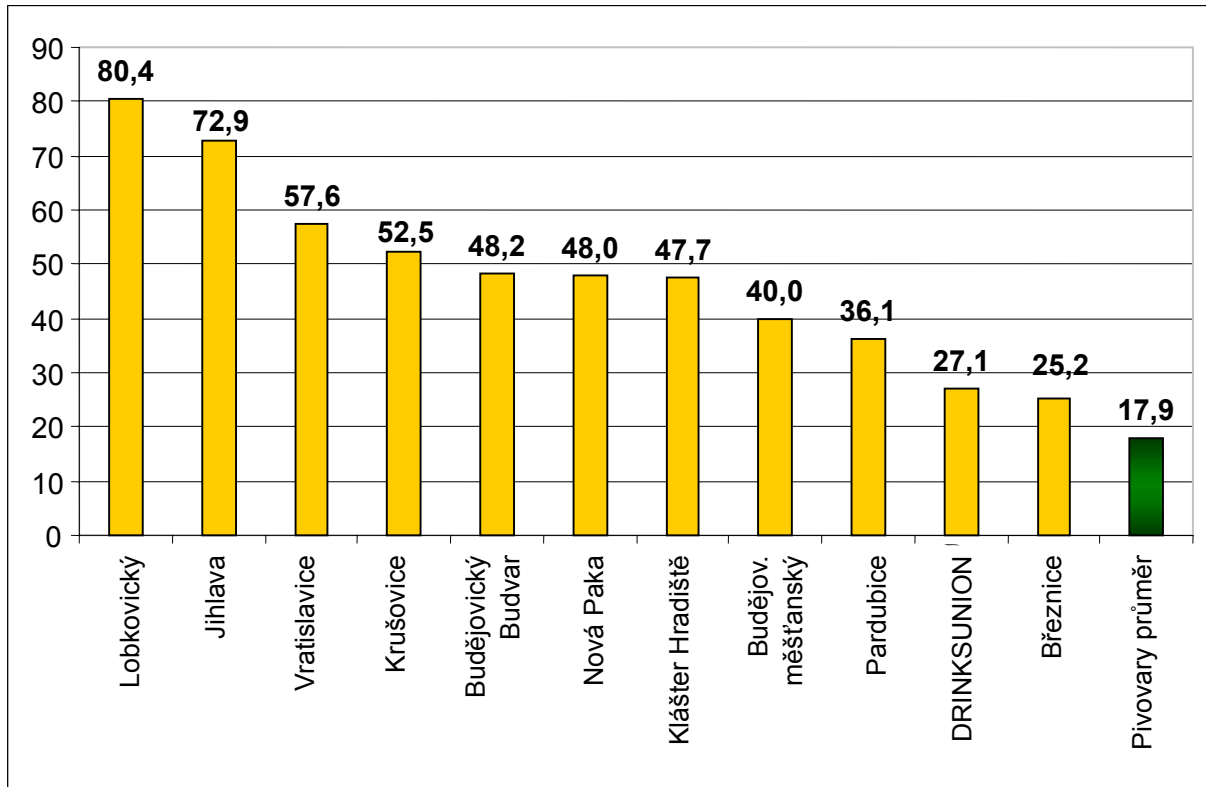
Největší vývozci piva v roce 2006

Podnik	vývoz v tis. hl	% z výstavu podniku	% z celkového vývozu
Plzeňský Prazdroj	792,1	9,1	22,4
Pivovary Staropramen	594,2	19,1	16,8
Budějovický Budvar	555,3	48,2	15,7
Královský pivovar Krušovice	508,7	52,5	14,4
Drinks Union	244,6	27,1	6,9
Pivovar Jihlava a.s.	204,1	72,9	5,8
Lobkowiczský	89,7	80,4	2,5
Městský pivovar Platan	63,9	15,9	1,8
PMS Přerov	57,4	6,23	1,6
Starobrno	54,8	6,2	1,6
ostatní	370,9	-	10,5
celkem	3 535,7	100,0	100,0

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s.

Mezi nejvýznamnější vývozce patří již tradičně Plzeňský Prazdroj, a s., Pivovary Staropramen, a s., a Budějovický Budvar, n.p. Lobkovický pivovar vyvezl přes 80 % své produkce.

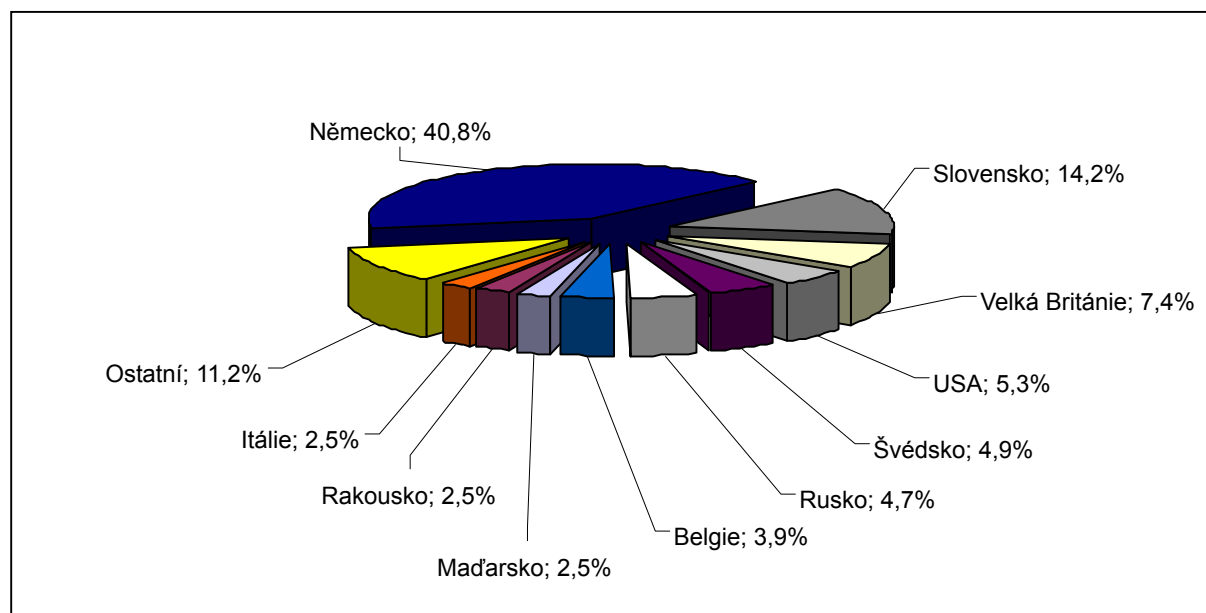
Pivovary s největším podílem exportu na výstavu v roce 2006 v (%)

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s.

České pivo je tradičně nejvíce exportováno do SRN (41 %), dále na Slovensko, do Anglie, USA a dalších více než 50 zemí všech kontinentů. Zatímco v tuzemsku se vypije nejvíce výčepních piv, do zahraničí se nejvíce exportuje pivo typu český ležák.

Vývoz piva podle hlavních odběratelských zemí 2006

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s.